

Det goda livet

Erikslund, Fagernäs & Norra Svartbyn

En prioriterad fråga i samhällsutvecklingen är att kunna erbjuda en livsmiljö där människor vill utvecklas utifrån var och ens vilja och förutsättning. Var, varför och hur människor väljer att bosätta sig skiljer sig åt och i Norrbotten finns alla förutsättningar att erbjuda en bred palett av olika boendemiljöer. Behoven av inflyttning är stora och bostadsbyggandet är därför en central del, liksom utveckling av befintliga områden. Genom diversifiering och genomtänkt planering kan en attraktiv och hållbar livs- och boendemiljö uppnås.

Sedan hösten 2021 har arbetet pågått med visionen Det goda livet. Visionen ger riktningen för samhällsomställningen och beskriver kommunens position år 2040. Visionen innehåller värden och kvalitéer som är viktiga för att människor ska vilja bo, utvecklas och må bra i kommunen. Det handlar om befintliga boendenare men också framtida bodensare. De identifierade utvecklingsområdena konkretiserar utvecklingsagendan, för att visionen ska nås. Visionen godkändes av politiken i juni 2022.

Implementeringen av visionen Det goda livet kommer att ske på många olika sätt. En del är implementering i områdesutveckling. Detta kommer att ske genom en process där de geografiska områdena Erikslund, Fagernäs och Norra Svartbyn utgör pilot för metodik och process. Syftet med Det goda livet Erikslund, Fagernäs och Norra Svartbyn är att utveckla och skapa förutsättningar för attraktiva boende- och livsmiljöer. Detta genom att identifiera vad Det goda livet är för de specifika områdena när det gäller innehåll och gestaltning samt att använda mark- och vattenanvändningen som möjliggörare för områdesutveckling.

– Bodens kommuns bakgrund till projektet

Innehåll:

Bakgrund	6	Djupintervjuer	60
Om stadsdelen	9	Den breda massan	64
Några ord om hållbart stadsbyggande	12	Beteendemönster	96
Vallastaden – Tätt, grönt och blandat	17	Användarinsikt är lösningsförslagets fundament	104
3rd space – den tredje platsen	20	Användarkartan	105
Barn och ungas perspektiv	24	Lösningsförslag / koncept	110
Design med människan i centrum	28	Skogen som upplevelseplats	112
Dialogmomentens struktur och process	30	Snyggare stadsbild	124
Frågebatteri	34	Aktiva mötesplatser	134
Genomförande av dialogmoment	36	På, i och vid vatten	148
Analys	38		
Analys av insamlad data	40		
Intressegrupper & lokala initiativ Norra Svartbyn	42		
Kommunens områdesvandring 2022	44		
Barn- & ungdomsperspektivet	48		

Inledning

Det pågår en samhällsomställning i Norrbotten och Västerbotten med stora investeringar och industrier som vill utveckla bland annat grön el, fossilfritt stål och batteritillverkning. I Boden ska alla invånare ha en trygg miljö för att växa, bo, leva och verka i. I takt med omfattande industrietableringar och den komplexa samhällsomvandling som pågår är behoven av inflyttning stor och bostadsbyggandet är en central del, likväl som utvecklingen av befintliga bostadsområden och stadsdelar.

Stadsdelsutvecklingsprojektet "Det goda livet" bygger på användarbaserade insikter och medborgardialog där vi under projektet pratat med och inkluderat människor som bor i och brukar områdena Erikslund, Fagernäs och Norra Svartbyn. Användarnas behov och idéer ligger till grund för de lösningsförslag som presenterar vad som skapar attraktiv livsmiljö för de specifika områdena avseende innehåll, gestaltning och utvecklingsmöjligheter.

Resultatet bygger på insikter och behov som är en sammanställning av 7 olika dialogmoment som är genomförda under februari 2023. Totalt sett har ca 400 personer varit med och gjort sin röst hörd i processen. Detta i kombination med en insiktsbearbetning av det befintliga material som är framtaget av lokala initiativ och intressegrupper i bl.a. Norra Svartbyn.

Del 1

Bakgrund

s.8

Om stadsdelen

s.12

Några ord om hållbart stadsbyggande

s.16

Omvärldsinspiration

s.28

Design med människan i centrum

s.30

Dialogmomentens struktur och process

Om stadsdelen

Erikslund, Fagernäs och Norra Svartbyn är tre olika bostadsområden som ligger på ett pärlband efter varandra längs norra sidan av sjön Svartbyträsket. Här finns en varierad bebyggelse med en anrik historia där Norra Svartbyn tillhör en av kommunens äldsta bebyggelser med bosättningar så långt tillbaka som till 1600-talet. Sammantaget utgör alla tre bostadsområden en gemensam stadsdel som vi i följande rapport valt att kalla "Norra sidan sjön".

Erikslund och Fagernäs är bostadsområden vars stora tillgång är sitt centrumnära läge, med god vattenkontakt och fina naturtillgångar med Gammelängsberget och Mjösjöberget i nära anslutning till de befintliga villakvarteren. Här finns livsmedelaffär, pizzeria och diverse dagligverksamheter för seniorer, funktionshindrade och LSS-boenden, något som bidrar till liv och naturlig aktivitet i området.

Norra Svartbyn är gammal jordbruksbygd med flertalet bevarade timmerhus ä.k. Norrbottensgårdar. Med vidsträckta ängar och vattennära läge finns här flertalet och aktiva hästgårdar ges en lantlig prägel som blivit populär för nyare villabebyggelser och kvarter.

Kärnan i Norra Svartbyn är Svartbygården. Det är som i så många andra byar den gamla skolan som har bevarats och nyttjas numera som byalokal. I Svartbygården finns ett bibliotek som drivs av ideella krafter. I byalokalen anordnas utställningar och julmarknader, kurser och fester och gården används också till byns aktiva föreningsverksamheter.

Genom hela norra sidan sjön trafikeras bostadsområdena av lokaltrafik vilket gör att den kan betraktas som en yttre stadsdel i Boden. I Erikslund/Fagernäs

finns två förskolor (privat och kommunal regi) samt grundskola 1-6. I Norra Svartbyn finns privat förskola och grundskola 1-6 finns i grannbyn Södra Svartbyn.

Svartbyträsket utgör "markeringen" till entrén av stadsdelen och har goda potentialer att brukas/nyttjas mer. I dagsläget förekommer fiske och ett organiserat reduktionsfiske med syfte att förbättra siktdjupet och minska problemen med algblomning. På grund av föreskriven anledning har dessa vatten inte kunnat nyttjas till bad de senaste decennierna. Med ett historiskt perspektiv har här funnits både småbåtshamn och badplats.

Yta är betydelsefullt för kvalitén på ett bostadsområde – området runt Erikslund, Fagernäs och Norra Svartbyn har massor med yta, naturskog och potential att rymma många aktiviteter. Allt från

bollspel, pulkåkning och hästsport till stilla skogspromenader, skidåkning, löpning och platser för avkoppling och rekreation. Med identifierat behov om att säkerställa bättre gång- och cykelvägar samt belysning som gör naturen och rekreationsområdena tillgängliga vid dygnets alla timmar finns här potential att tillgängliggöra dessa resurser året om. Här finns även nära kontakt med

militärhistoriska lämningar (Mjösjö- och Gammelängsfortet + Svedjebergsfästet).

Vegetationen är blandad och består av berg och stenhällar blandat med stora öppna grönytor och fålt. Här finns flertalet uppvuxna träd, en smakfull variation av lövträd som barrträd, och bevarad åkermark.

I februari 2021 offentliggjordes att företaget H2 Green Steel (H2GS AB) skall etablera en industri för att producera fossilfritt grönt stål i Norra Svartbyn. Stålproduktionen beräknas starta år 2024. Projektet beräknas skapa minst 1500 arbetstillfällen i regionen.

Erikslund: 699
Fagernäs: 1198
Norra Svartbyn: 533

Sammantaget längs hela norra sidan sjön bor totalt: **2430* personer.**

**Baserat på information från Bodens kommuns e-tjänst över befolkningsstatistik och områdesbeskrivningar.*

<https://www.boden.se/kommunen/samhalle-och-gator/omradesbeskrivningar>

Senast uppdaterad: 2023-06-16

Några ord om hållbart stadsbyggande

I den socialt hållbara staden står hög tolerans, trygghet och människors lika värde i centrum. Detta kräver att människor känner tillit till samhällets institutioner och har förtroende för varandra. För att lyckas med detta måste vi skapa delaktighet och livsmiljöer som främjar samspel och möten. Både direkta möten med människor vi känner eller inte känner sen tidigare, men också indirekta möten, det vill säga att se andra och att själv synas.

Vikten av att mötas

I bostadskvarteret handlar det om att skapa mötesplatser både inne och ute. Socialt liv i kvarteret bidrar till trivsel och social kontroll bland grannar och minskar utanförskap. Rum som ger möjlighet att uppehålla sig en längre tid; en bänk i solen, en takterrass med en läsplats i lä, en plats för lek som stimulerar fantasin, ger de bästa förutsättningarna för möten. En attraktiv utemiljö är en miljö som lockar till frivilliga aktiviteter, som stimulerar människor att uppehålla sig en längre tid utan att ha något riktigt ärende. I en oattraktiv miljö uträttar invånarna de ärenden som de absolut måste, sen försvinner de därifrån. En bra mötesplats är en plats där flera olika aktiviteter kan pågå sida vid sida med eller utan interaktion. Miljöer som är flexibla och kan möta upp många olika människors behov oavsett bakgrund, ålder eller intresse bidrar också till ett jämlikt samhälle. En bostadsgård eller park kan utformas på många olika sätt, utöver den obligatoriska

Ur boken: Hållbar småstad – Handbok för planering av levande kvarter

Utgiven av Region Skåne, avdelningen för regional utveckling 2020¹

sandlådan och bänken. Försök hitta en lekfull utformning som stimulerar fantasin, lusten att röra sig och får människor att uppehålla sig i utemiljön med ytor och material som går att använda på flera olika sätt och som tilltalar många. Med tanke på både ålder, kön, etnicitet och fysisk förutsättning. En förenings- eller festlokal kan utgöra en attraktiv mötesplats vintertid.

Livet mellan husen

Bebyggelsen som kantar våra gator, torg och parker har stor påverkan på vår upplevelse av det offentliga rummet. Upplever vi stadsdelen som attraktiv och känner vi oss trygga när vi rör oss där? Utformning av kvarterens kantzon kan ge förutsättningar för ett socialt liv i området, bidrar i hög grad till områdets karaktär och har stor betydelse i vårt val av transportslag. I den lilla orten, med färre invånare och begränsat underlag för service, är det extra viktigt att huvudstråken för gående och cyklister

utformas attraktiva med många målpunkter och vistelsemöjligheter. För den gående utgör gatans bottenvåning en viktig del av stadsrummet. Här behövs en finare rumslig och materialmässig bearbetning i form av små platsbildningar, entréytor, stor variation och fina fasadmateriäl med hög detaljering. Här präglas också fasadytorna mot gatan av stor transparens för att skapa kontakt mellan inne och ute. Bostads- och verksamhetsentréer behöver därför vändas mot det offentliga rummet.

Bebyggelsens innehåll och användningssätt behöver variera så att staden befolkas och lever dygnet runt. Verksamheter i bottenvåningar har mycket stor betydelse för upplevelsen av liv i gatuplanet, liksom en kvalitativ utformning av förgårdsmark.

Den blandade småstaden

För att uppnå tillit mellan människor i ett socialt hållbart samhälle krävs att olika människor möter varandra. Blandade upplåtelseformer och bostadstyper såsom flerbostadshus, radhus och villor i ett och samma kvarter ger möjlighet till möten mellan olika åldrar och människor

med olika bakgrund. Kollektivboenden och livsstilsboenden ger också goda förutsättningar för ett större socialt utbyte. Formen för det kollektiva boendet kan variera från en grupp vänner som väljer att bo tillsammans eller till och med bygger ett gemensamt hus tillsammans, till hyresvärdar som aktivt väljer ut människor som annars inte träffats till lägenheter i ett hus. Ofta rymmer denna typ av boenden omfattande gemensamma ytor. För den lilla orten kan ett livsstilsboende med viss inriktning, exempelvis ekoby, hästboende med mera, vara ett sätt att ge mervärde och locka nya invånare.

Studier visar att skalan på bostadskvarteret också har betydelse för människors upplevelse av trivsel och trygghet. Ett stort antal bostäder som delar gård eller trappuppgång ger lägre social kontroll. En indelning i mindre enheter ger möjlighet att identifiera sig med och känna ansvar för grannskapet där man bor. Även hushöjden påverkar känslan av tillhörighet till gården och kontakten med gatan. Jan Gehl har till exempel visat att kontakten mellan människor i byggnaden och på gården eller gatan är som bäst på plan 1-2 medan den helt upphör ovanför plan 5.

Delaktiga invånare

Hur en bostadsgård är inramad eller avgränsad har stor betydelse för hur den uppfattas och används. Kringbyggda eller väl avgränsade bostadsgårdar skapar en känsla av trygghet och tillhörighet hos de boende, vilket i sin tur leder till en ökad användning. Även en låg inramning som möjliggör visuell kontakt mellan gata och gård, eller mellan olika gårdar kan få stor effekt på användningsgraden. Denna typ av gårdar har oftare planteringar som sköts av de boende, möbler och barnleksaker lämnas i högre grad kvar på gården för gemensam användning. Även gårdens kapacitet – yta per person – är avgörande för hur den används och för i vilken grad en mångfald av aktiviteter rymms. På större gårdar med mycket gemensam yta kan flera typer av aktiviteter rymmas samtidigt, exempelvis odling och lek. Människor som känner sig involverade och har möjlighet att påverka utvecklar lättare en stolthet och ett ägandeskap för sin närmiljö. Dra nytta av den lokala kunskap som finns på platsen och involvera de boende i beslut som rör dem och deras miljö.

¹Region Skåne, Avdelningen för regional utveckling. (2020). *Hållbar småstad - Handbok för planering av levande kvarter*. <https://utveckling.skane.se/publikationer/regional-utveckling/hallbar-smastad--handbok-for-levande-kvarter/>

Vallastaden – Tätt, grönt och blandat

Strax väster om Linköpings innerstad ligger Vallastaden, en ny stadsdel i Linköping. Visionen har varit att skapa en varierad boendemiljö med människan i fokus. På fem år byggdes de första 1000 bostäderna av 40 aktörer. Det är rekord i både snabbhet och mångfald.

”Vallastadsmodellen” har rönt både nationellt och internationellt intresse. Förenklat bygger den på tre principer: planera först, tilldela marken sen och med mindre byggrätter så att fler kan vara med och konkurrera, och på kvalitet istället för högsta pris.

– För Vallastaden utformade vi ett kvalitetsprogram med 19 kriterier, bland annat baserat på kommunens medborgardialog. Ju fler kriterier byggherren lever upp till, desto fler poäng får denne. Det kan handla om social mångfald, passivhus eller flera lägenhetstyper i samma fastighet, säger Simon Helmér, VD för Linköpingsexpo och huvudansvarig för bo- och samhällsexpot Vallastaden 2017.

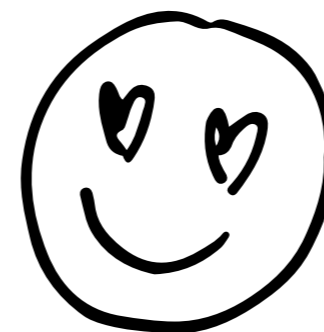
Variation och flexibilitet gjorde arkitektbyrån Okidokis ”Tegar” till vinnare av tävlingen om Vallastadens plan 2012. Förslaget har hämtat inspiration från hur städer byggdes förr, med små tomter, individuella hus och blandade funktioner. Den sociala hållbarheten gavs minst lika stor tyngd som den miljömässiga och lösningen

kombinerade en tydlig struktur och identitet med flexibilitet för själva genomförandet.

Den gröna och sociala hållbarheten tar sig flera uttryck. I Vallastaden finns många passivhus och plusenergihus. Felleshus* finns i varje kvarter och har yttre växthus med ett mikroklimat som liknar det i södra Spanien. Här möts grannar även när det blåser kallt utanför. Många hus har vinterträdgårdar på taken och i varje kvarter planteras fruktträd.

Multihus och kulvert

Biltrafik är tillåten i Vallastaden, på de gåendes villkor. Flustret är ett riktigt multihus med sopsug, bredbandshubb, återvinningsrum, biodling på taket, cykelparkering, nästan samtliga p-platser för områdets bilar, laddstationer för elbilar och bilpool som alla boende är del av. Ledningarna för vatten, el, fjärrvärme och avlopp har samlats i en kulvert som gör att gatorna inte behöver grävas upp när

Parken Paradiset rymmer 76 odlingslotter på 30–45 kvadratmeter.

något ska underhållas eller uppgraderas. Kulverten ger även mer plats för trädens rötter, vilket bidrar till en grönare stadsdel med utsmyckade trottoarer.

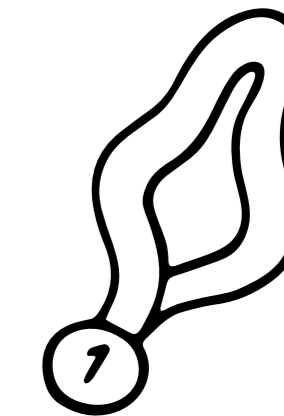
Gatorna är uppdelade i boulevarder, kvartersgator och gårdsgränder. Boulevarderna är störst och kantas av gång- och cykelbanor. Kvartersgatorna är oftast enkelriktade och gårdsgränderna är lika mycket en mötesplats som väg. Nobeltorget som binder samman universitetscampus med Vallastaden är nod för kollektivtrafiken.

Mellan Vallastaden och Vallaskogen förvandlas också fyra hektar till en ny park, Paradiset. De lövträd som planteras är tre-fyra meter höga och med rejäl stam. Frukträden blir något mindre, men även de är rejåla träd från början. Parken rymmer också 76 odlingslotter på 30–45 kvadratmeter. Hälften tilldelas Vallastadsborna och andra hälften går till andra odlingsintresserade Linköpingsbor. Efterfrågan på odlings- och kolonilotter är stor och i stadsdelsparken behöver man inte köpa, utan kan hyra.

Den del av parken som vetter ut mot bussgatan kantas av lövträd, vilket gör övergången mellan park och gata till ett grönt stråk. Några ytor utmed bussgatan blir aktivitetsytor för lite äldre barn och ungdomar. Här går det att åka kickboard, köra parkour och liknande. För de mindre barnen anläggs en vikingalekplats – inspirerad av den vikingagård som låg i närheten och som grävdes ut i en arkeologisk undersökning för några år sedan.

Många aktörer

De som bygger i Vallastaden är såväl stora som små byggaktörer, erfarna och mindre erfarna. I Vallastaden har ingen arkitekt fått rita två hus bredvid varandra. Resultatet ser vi då villor, radhus, trapphusboenden, generationsboenden, bostadsrätter, hyresrätter och studentlägenheter samsas i samma kvarter.

3rd space – den tredje platsen

Källa: https://sv.wikipedia.org/wiki/Tredje_platsen

Begreppet den tredje platsen myntades av stadssociologen Ray Oldenburgs i boken "The Great Good Place" från 1989. Enligt Oldenburg är hemmet vår första plats, och dem vi bor med. Den andra platsen är arbetsplatsen, den plats där vi ofta tillbringar den mesta av vår tid. Den tredje platsen är "ankare" för samhällslivet och främjar en större, mer kreativ interaktion.

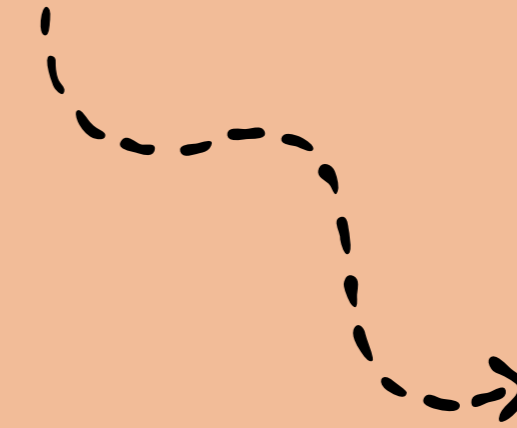
Dessa platser kan exempelvis vara; bibliotek, caféer, klubbar, sporthallar, gym, kontorskollektiv och parker. Oldenburg hävdar vikten av den tredje platsen för civilsamhället, demokratin och människors samhällsengagemang.

Virtuella tredje platser

En ökande andel av yrkesarbetande amerikaner använder hellre internet från en tredje plats än hemifrån. En bidragande orsak till ökningen är tillgången till wifi eller trådlöst nätverk på tredje platser som caféer, men även att det upplevs som roligare att kommunicera på en tredje plats än hemifrån.

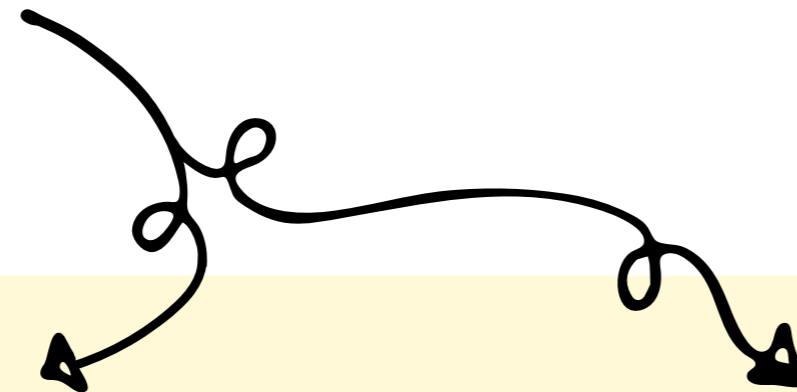
På en tredje plats med internettillgång kan besökarna vara fysiskt närvarande, men vara helt absorberade av sin egen nätkommunikation utan att kommunicera med varandra.

Oldenburg föreslår följande kriterier på en tredje plats:

- Lättåtkomlig: nära för många (gångavstånd)
- Gratis eller billig
- Mat och dryck är viktigt, men inte nödvändigt
- Många återkommande besökare
- Inbjudande och bekvämt
- Där kan både nya och gamla vänner hittas

Andra forskare har sammanfattat Oldenbergs definitioner av en tredje plats med liknande kännetecken:

En neutral plats

De som besöker tredje platser gör det frivilligt. De har varken ekonomiska, politiska, juridiska eller andra band till platsen och kan komma och gå som de vill.

En jämställd plats

Tredje platser fäster inget avseende vid besökarnas individuella status i samhället. Besökarnas ekonomiska eller sociala status spelar ingen roll på den tredje platsen, vilket ger en gemensamhetskänsla. Det finns inget som förhindrar acceptans eller deltagande på en tredje plats.

Den huvudsakliga aktiviteten är samtal

Spontana och trevliga samtal är i fokus på en tredje plats, men det är inte nödvändigtvis den enda aktiviteten. Samtalstonen är vanligtvis hjärtligt och humoristisk, lekfullhet och kamratskap uppskattas.

Tillgängliga och anpassade

Tredje platser måste vara öppna och lättillgängliga för besökarna. De måste även vara tillmötesgående genom att tillgodose besökarnas önskemål, och alla besökare känner att deras behov uppfylls.

Stamgäster

Tredje platser har ett antal stamgäster som anger platsens tonläge, atmosfär och särprägel. Stamgästerna på tredje platser lockar även till sig nykomlingar, och finns där för att hjälpa nykomlingarna att känna sig välkomna och bekväma.

En låg profil

Tredje platser är funktionella. Interiören är inte extravagant eller storstilad utan känns hemtrevlig. Tredje platser är aldrig snobbiga eller pretentiösa och accepterar alla individer oavsett bakgrund.

En avspänd stämning

Samtalstonen på tredje platser är aldrig ansträngd eller fientlig. Den är lekfull, där skämt och humor är vanligt förekommande och uppskattat.

Ett hem utanför det egna hemmet

Besökare på tredje platser har ofta samma känsla av gemenskap, ägandeskap och tillhörighet, som i sina egna hem. De känner sig hemma där och får mental förnyelse genom att vara där.

Barn och ungas perspektiv

Generation Alpha, Quiet Quitting och vikten av att visualisera möjligheter och utmaningar Placebrander trendspaning 2023

Många mindre platser utvecklas till perfekta platser för 50-plussare. Det är ett problem eftersom det är när vi är 18-35 år som vi flyttar som mest. Vill vi attrahera nya invånare till våra platser behöver vi involvera ungdomarna i platsutvecklingen. Och skapa oss stenkoll på unga personers attityder och behov. Arbetet med platsutveckling blir dessutom då roligare och mer livfull.

Vi har under en tid bekantat oss med Generation Z. Det vill säga de som är födda i slutet av 1990-talet och början av 2000-talet. Millennials är de som är lite äldre och födda på 80-talet eller början på 1990-talet – även kallade Generation Y. Men nu har det blivit dags att bekanta oss med nästa generation – generation Alpha.

Det är barn födda 2010 till idag. Som inte bara är digitala infödingar utan också under en betydande andel av sitt liv behövt förhålla sig till pandemirestriktioner och att ha kontakt med sina mor- och farföräldrar digitalt. De antas bli sociala, globala och mobila samt leva väldigt länge och samtidigt växer de upp mer medvetna än andra generationer om klimathot och samhällsutmaningar.

Generation Z lider av oroväckande mycket mental ohälsa. Enligt en global studie från Deloitte² känner sig nästan hälften utbrända på grund av kraven i arbetslivet.

Vi får se begrepp som Quiet Quitting eller tyst nedtrappning poppa upp, det vill säga att gå till jobbet och göra minsta möjliga. Relation till arbetskamrater och fritid betraktas som viktigare än själva jobbet. Unga personer identifierar sig i högre grad med sina intressen, exempelvis gamer, träningsmänniska eller aktienörd.

Vi ser att många unga tycker att det är viktigt att arbetsgivare och platser tar ansvar för planet och medmänniskor, men även att främst unga killar tycker att det är allt viktigare att tjäna pengar.

Kairos Future har i studien "Morgondagens medborgare"³ intervjuat över 6000 svenskar om synen på demokrati. Där framgår att färre känner sig som en del av det svenska samhället. Unga kvinnor upplever lägre tillit och trygghet i sitt lokalsamhälle än vad unga män gör. Det råder också en ökad misstro till demokrati och politiskt styre, det vill säga många tycker inte att politikerna är bäst lämpade att driva samhällsutvecklingen. Därtill framkommer att unga eftersöker bättre sätt att visualisera saker kring samhällsutvecklingen.

Det är enligt Ungdomsbarometern inga större skillnader mellan unga på landsbygden och i storstad. De har lika bra koll på senaste trenderna och skeenden i omvärlden. Den lilla skillnad som finns handlar om att unga i storstäder i högre utsträckning tar avstånd från sociala medier och influencers samt lyfter negativa aspekter av överkonsumtion av sociala medier.

²Antunes, M. E., Barroca, J. g., Guerreiro de Oliveira, D. (2021). *Urban Future with a Purpose*. Deloitte Touche Tohmatsu Limited. <https://www.deloitte.com/global/en/Industries/government-public/perspectives/urban-future-with-a-purpose.html>

³Torberger, F. Löfgreen, C. Lanå Bolin, L. (2022). *Morgondagens medborgare 2*. Kairos Future. <https://www.kairosfuture.com/se/forskning/projekt/morgondagens-medborgare/>

Färre känner sig som en del av det svenska samhället.

Unga eftersöker bättre sätt att visualisera saker kring samhällsutvecklingen.

Unga lider av oroväckande mycket mental ohälsa.

Många unga tycker att det är viktigt att arbetsgivare och platser tar ansvar för planet och medmänniskor.

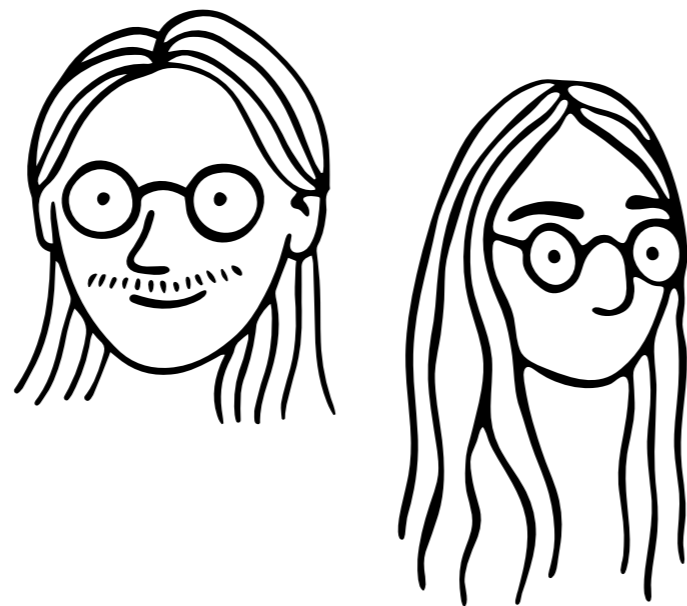
Unga kvinnor = lägre tillit och trygghet i sitt lokalsamhälle än unga män

Quiet Quitting = gå till jobbet och göra minsta möjliga, pga känner en utbrändhet pga kraven av arbetslivet

Ökad misstro till demokrati och politiskt styre = många tycker inte att politikerna är bäst lämpade att driva samhällsutvecklingen.

Relation till arbetskamrater och fritid betraktas som viktigare än själva jobbet. Unga personer identifierar sig i högre grad med sina intressen, exempelvis gamer, träningsmänniska eller aktienörd.

Design med människan i centrum

För att förklara hur arbetsprocessen har sett ut är det viktigt att beskriva några grundläggande principer i metodiken kring tjänstedesign.

Att styra projekt med de krav som användarna värderar högst kännetecknar det människocentrerade angreppssättet i arbetsprocessen. Lösningarna utgår från människors mål, attityder, beteenden och drivkrafter. Dessutom finns en stor tyngdpunkt på delaktighet genom hela processen. Användarcentrerad design är ett brett begrepp och används inom flera discipliner.

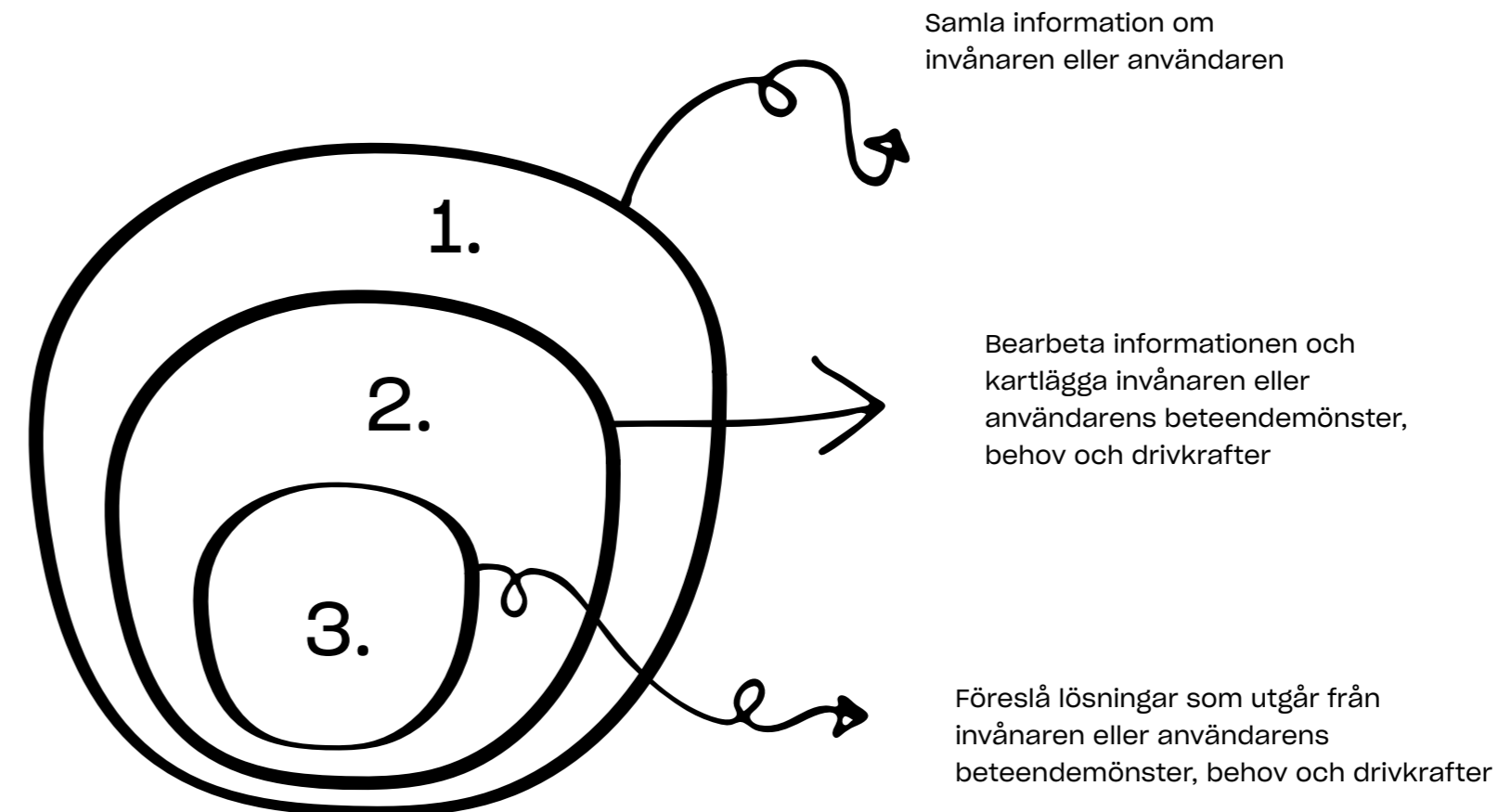
Tjänstedesign fokuserar på att lösa rätt problem – vilket inte nödvändigtvis (eller ens särskilt ofta) är den initiala

problembeskrivningen. Processen tar därför sin utgångspunkt i de olika användarna och nyckelintressenternas behov.

Genom kvalitativa metoder i form av djupintervjuer och fältobservationer utforskas möjligheter utifrån frågorna “hur” och “varför”, snarare än att börja med “vad” som ska lösas, utvecklas eller byggas.

I denna utredning har vi adderat kvantitativa metoder för att skapa en större helhetsbild och en bredare förståelse för användarnas känslor, drivkrafter och tankar om området.

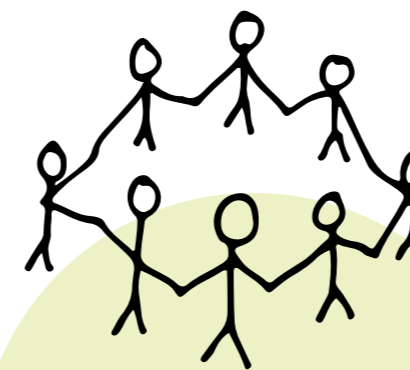
Den användarcentrerade arbetsmetodiken bygger på följande steg:

Dialogmomentens struktur och process

Dialogmomentens syfte och utgångspunkt har varit att förstå berörda intressenters behov, drivkrafter och användande kopplat till de olika bostadsområdena. I Erikslund, Fagernäs och Norra Svartbyn bor många barnfamiljer och pensionärer. Det är även en stadsdel med flera rekreationsområden och strövområden i de närliggande skogarna och bergen som används och brukas av många Bodensare som inte enbart är bosatta där. Vi har därför valt att dela upp huvudmålgrupperna i följande kategorier;

Slutbrukare

De människor som bor och verkar i stadsdelarna Erikslund, Fagernäs, Norra Svartbyn.

Allmänna intressenter

Personer och funktioner som har viktig input och tankar om stadsdelarna/områdena – de som vistas i/brukar områdena, även om de inte bor och verkar där.

Nyckelintressenter

Personer och funktioner som har viktig input i projektet, bl.a. tjänstemän som representerar olika verksamhetsområden i Bodens kommun.

Kvalitativt informationsinsamlande:

Djupintervjuer, rit-berättande, visuella workshops och dialogsamtal utanför den lokala matbutiken har gett oss kvalitativ data om slutbrukarens upplevelser, mål, attityder, motivation och beteende kring ytor, tjänster och sociala relationer i stadsdelen/området.

Kvantitativt informationsinsamlande:

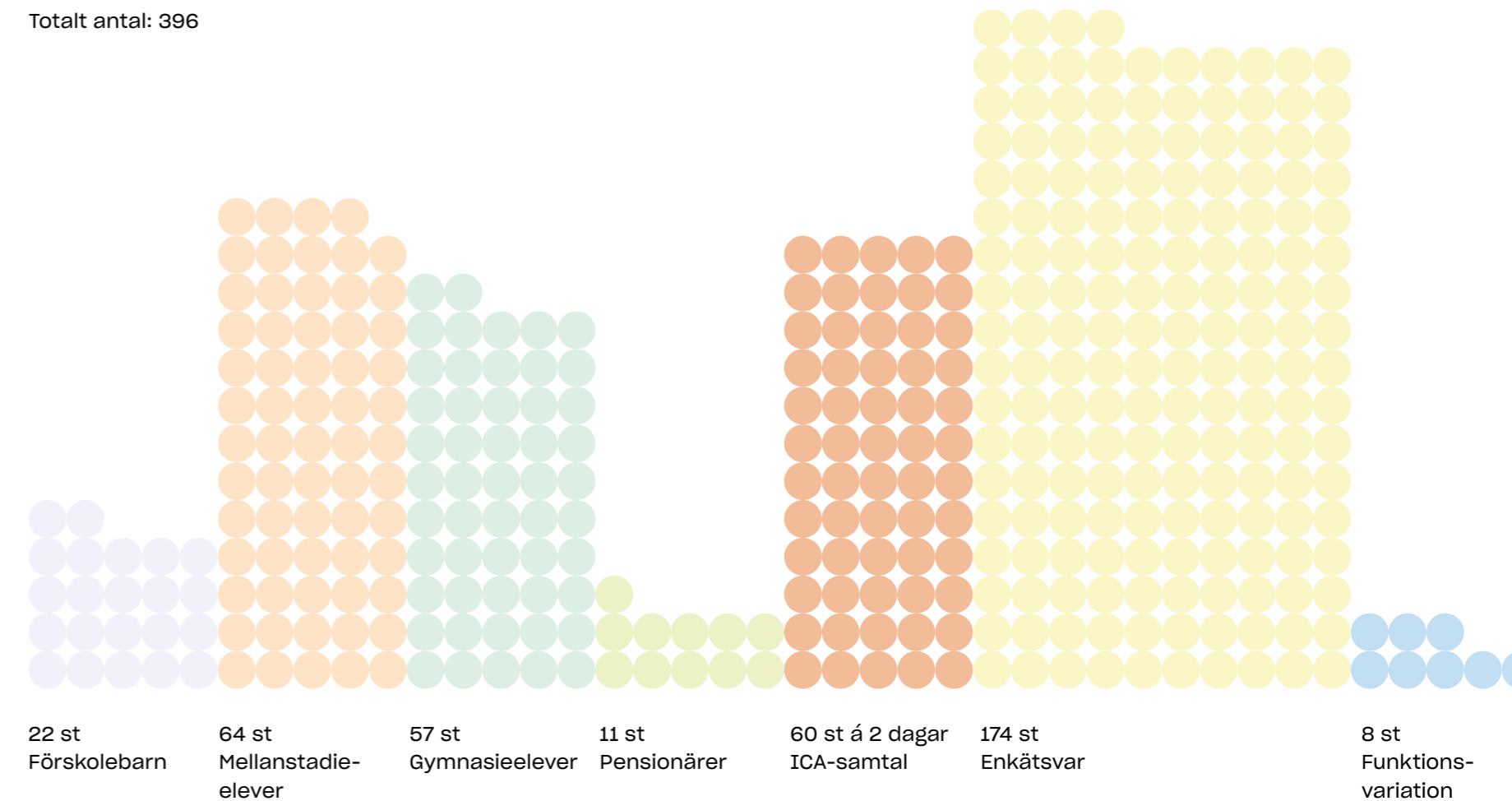
Digital + fysisk enkät och möten.

Genom de kvantitativa metoderna har vi samlat på oss värdefulla insikter om hur användare tänker och tycker om områdena generellt + dess offentliga miljö, vad de tycker är bra och vad de tycker kan utvecklas.

100%

Antalet respondenter som medverkat i de olika dialogmomenten:

Totalt antal: 396

Frågebatteri

Vad gör en plats välkomnande?

Vad innefattar en hållbar livsstil för dig?

Vad tycker du saknas eller kan utvecklas i områdena? (Erikslund, Fagernäs, Norra Svartbyn)

Erikslund, Fagernäs, Norra Svartbyn – vad finns det för platser som du besöker eller använder idag? Berätta gärna vilka, och varför det är just ditt val.

Vad är det unika med din stadsdel?

För att förstå människors upplevelser av en plats räcker det inte med att fråga vad som är bra och dåligt. Frågeställningarna till samtliga dialogmoment är därför framtagna för att låta respondenter reflektera över de olika bostadsområdena ur flera perspektiv;

- Platsens unikit
- Styrkor
- Utvecklingsmöjligheter
- Nyttjandet av närhet till vatten och skog
- Trygghet
- Tillgänglighet (fysisk / mental)
- Hållbar livsstil
- Hur att bevara platsens historia när ett område växer och utvecklas
- Preferenser vid val av bostadsområde

Hur kan vi nyttja närheten till skog och natur när vi utvecklar området (Erikslund, Fagernäs, Norra Svartbyn) i framtiden?

När du hör beskrivningen Det goda livet, vad är det första du tänker på?

Vad gör en plats vacker?

Finns det möjlighet till den fritidsaktivitet du är intresserad av i Erikslund, Fagernäs, Norra Svartbyn? Om JA, beskriv gärna vilken. Om inte – vad saknas/hade kunnat förbättras?

Hur kan vi nyttja närheten till vattnet när vi utvecklar området (Erikslund, Fagernäs, Norra Svartbyn) i framtiden?

Känner du dig trygg när du vistas i området (Erikslund, Fagernäs, Norra Svartbyn)? Beskriv vad som är tryggt respektive otryggt.

Är det viktigt att bevara en plats historia när platsen förändras? Vad skulle du i så fall vilja bevara?

Vad är viktigt för dig när du väljer ett område att bo i?

Upplever du att ytorna i området känns tillgängliga - både fysiskt och mentalt (Erikslund, Fagernäs, Norra Svartbyn)?

Vad gör att du känner dig trygg och bekväm på en plats?

Genomförande av dialogmoment

För att säkerställa att människor med olika förutsättningar som t.ex. ålder eller funktionsnedsättning kommer till tals har vi lagt stor vikt vid att utgå från dem och deras förutsättningar. Vi har även valt att använda oss av fler metoder än enbart enkäter och skriftliga frågor vid denna medborgarundersökning och har på så sätt gett möjlighet för fler grupper i samhället att delta på sina egna villkor.

Barnen i förskolan har framfört sina tankar genom ritberättande. Barnen på mellanstadiet och ungdomarna på gymnasiet har jobbat med generativ AI för att idégenerera kring sina bostadsområden, fritidsintressen och framtidens Boden.

Vi har även genomfört djupintervjuer med enskilda personer och fokusgrupper, uppsökande dialogsamtal utanför den lokala matbutiken samt skickat ut en digital enkät för att nå den breda massan.

Genom konkreta frågeställningar om områdets styrkor och utvecklingspotential samlades åsikter. Vi använde oss av en karta för att enklare prata om området, väcka intresse och engagera förbipasserande. Genom digitalt distribuerade enkäter nåddes många på ett effektivt sätt för att samla in tankar, perspektiv och behov.

Del 2

Analys

s.40 Analys av insamlad data

s.42 Intressegrupper & lokala initiativ

s.44 Kommunens områdesvandring 2022

s.48 Barn- & ungdomsperspektivet

s.60 Djupintervjuer

s.64 Den breda massan

s.96 Beteendemönster

s.105 Användarkartan

Analys av insamlad data

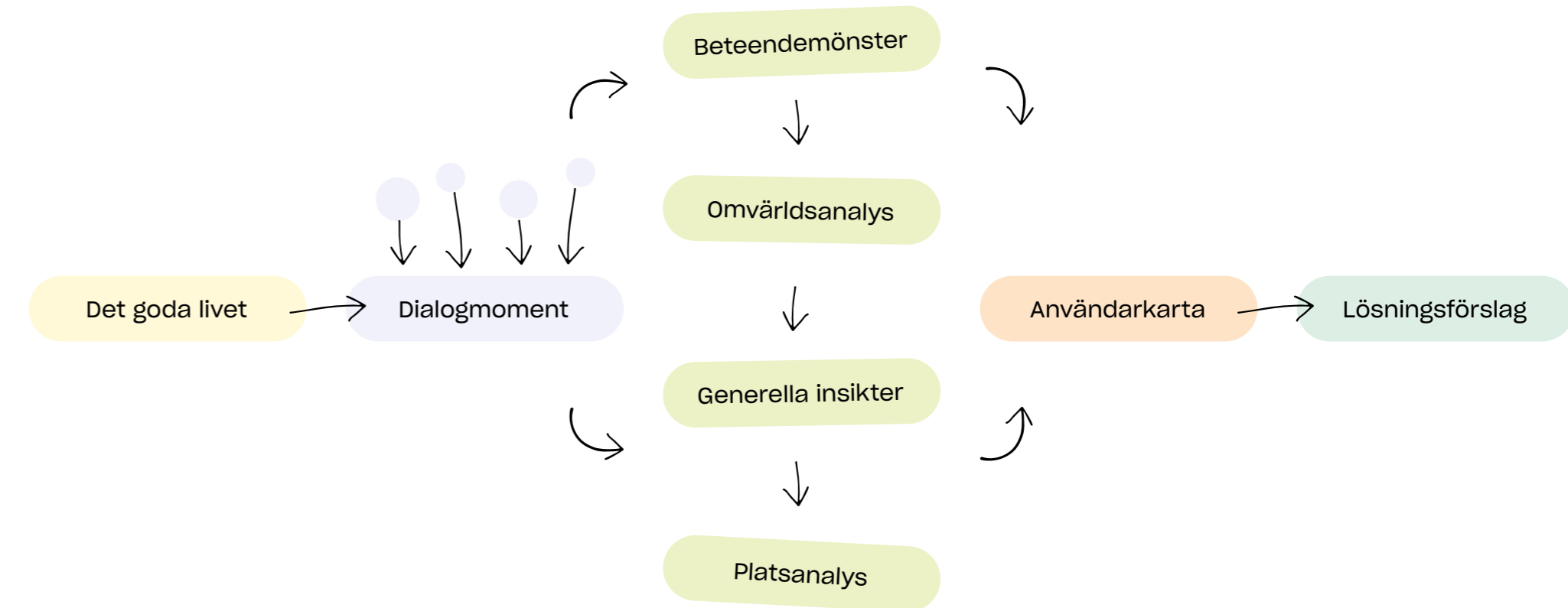
I analysdelen tittar vi närmare på rådatan som samlats in under de olika dialogmomenten. Materialet bearbetas i en kartläggningssprocess som leder oss fram till lösningsförslagen. Analysen består av två delar;

Del ett:

Vi börjar analysen med att identifiera generella insikter och tematiska mönster. Här görs en summerande insiktsbearbetning som sammanfattas i tematiska mönster. Vad har respondenterna svarat? Finns det några särskiljande mönster baserat på var i kommunen man bor? Några utmärkande faktorer beroende på kön eller ålder? Analysen av respondenternas svar och rådata följs av en kortare reflektion.

Del två:

För att kunna gå djupare in och förstå VARFÖR har vi gjort en djupare analys kring materialet och rådatan för att definiera olika beteendemönster. Beteendemönstren hjälper oss att svara upp på behov, drivkrafter, tankemönster, referensramar och känslor som identifierats hos respondentera, och som sedan lösningsförslagen testas och valideras mot.

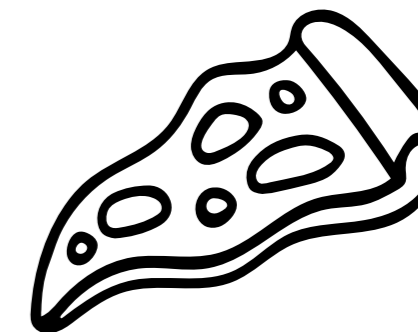
Intressegrupper & lokala initiativ Norra Svartbyn

Friluftsliv / Biblioteksgrupp / Hästägare

Ett antal initiativ har bildats och arbetat intensivt i Norra Svartbyn under de senaste åren med frågor som kretsar kring byns framtid och utveckling. Jämte den ideella intresseföreningen tog dessa intressegrupper fart och har i synnerhet fokus kring byagård/bibliotek, friluftsliv och hästliv. De åsikter och behov som definierats av dessa grupper har haft en viktig betydelse som ett grundläggande fundament och förståelse inför de biläggande medborgardialogerna.

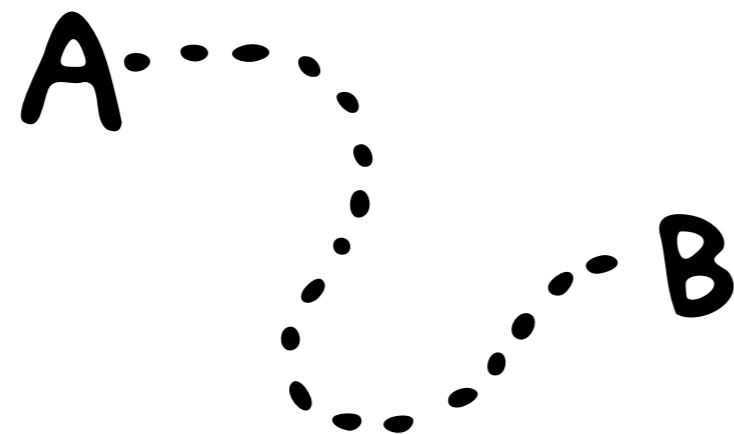
Summerade faktorer och behov som definierats av intressegrupperna:

- Skidspår
- Friluftscentrum
- Idrottshall
- Elljusspår / terrängspår
- Grillplats
- Vedförsörjning
- Utkiksplats
- Skoter / värmestuga / Vindskydd
- Fågelskådning
- Mountainbike
- Isväg
- Ridvägar (vägar & material)
- Säkra passager & farthinder
- Bind ihop stråk/områden
- Utveckla byagården
- Naturlekpark
- Eldstäder
- Vindskydd
- Utescen
- Utegym
- Multiarena
- Belysning runt Svartbygården
- Växtligheten - se över och röja upp
- Cykelbana
- Skateramp
- Linbana
- Plan för fotboll, brännboll osv
- Badplats & bryggor

Kommunens områdesvandring 2022

Inför planprocesser och utvecklingsarbeten gör Bodens kommun förvaltningsöverskridande samarbeten med områdesvandringar i berörda stadsdelar. Insikterna från det insamlade materialet har gett oss god förståelse för kapacitet och utmaningar kring platsutvecklingen ur ett kommunalt perspektiv.

Fagernäs

Bryt socioekonomisk skiftning

Föreningsverksamhet = 0?

Flerfamiljshus

Saknar bygdegård

Gruppboende äldre

Norra Svartbyn

Militärhistoria

Utsatta gång- & cykelvägar

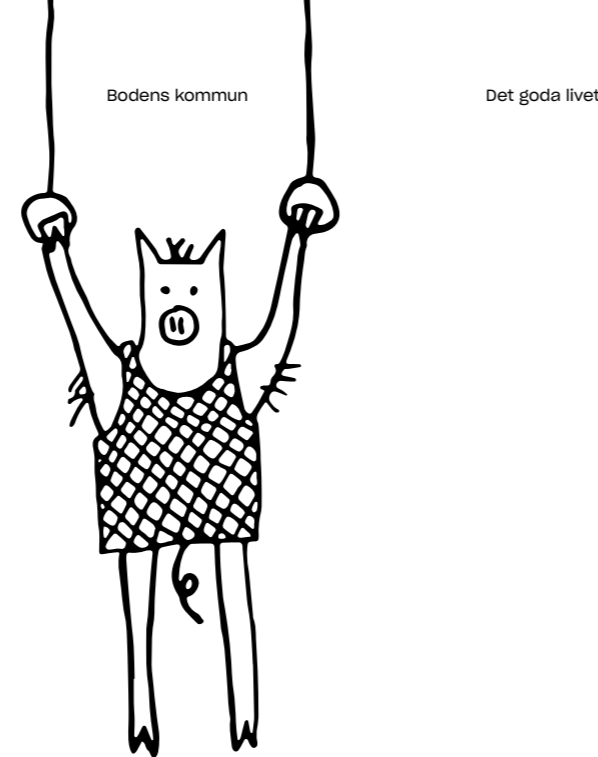
Starka ideella krafter

Hästägare

Buller & BIP

Homogent

Barn- & ungdomsperspektivet

För att få viktiga och värdefulla insikter om vad barn och unga tycker om deras bostadsområden gjordes fördjupade workshops tillsammans med både förskoleklasser, mellanstadieklasser och ett antal olika gymnasieprogram (Samhälls, El, H&R, Teknik) på Björknäs gymnasiet.

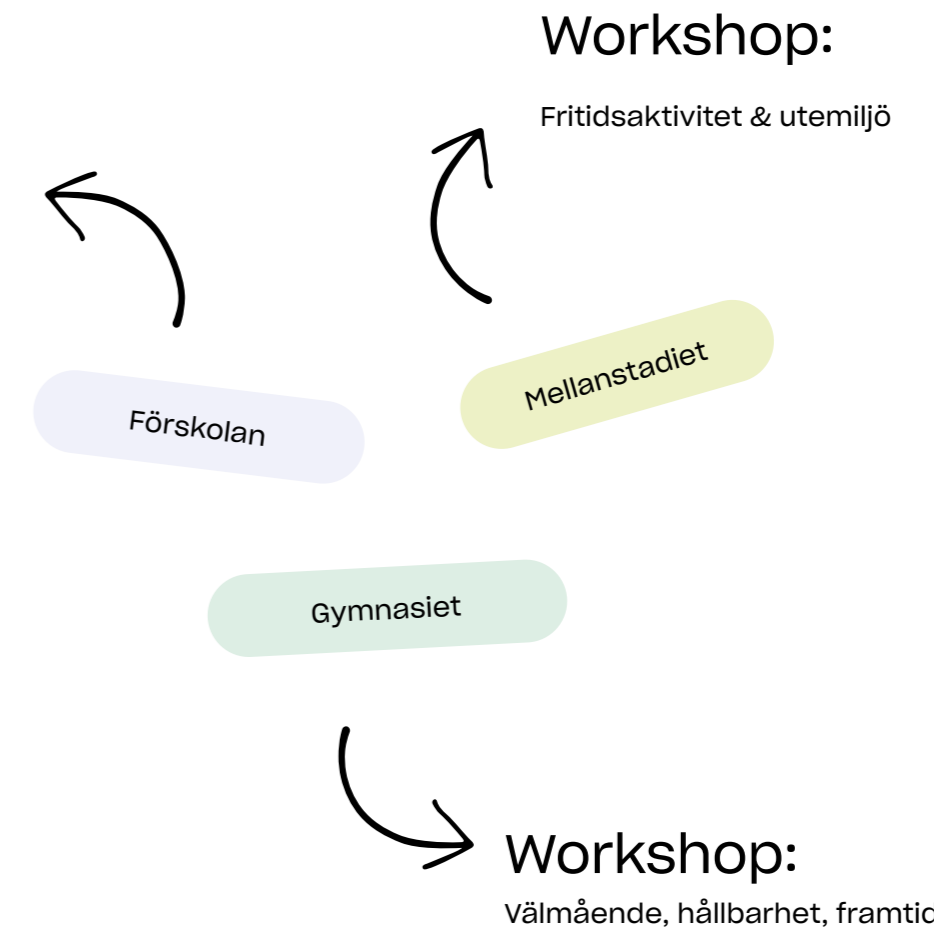
Vi fick möjlighet att besöka de stadsdelsnära skolorna Fågernässkolan och Torpgårdsskolan och inte mindre än 64 mellanstadieelever i årskurserna 4-6, samt under en hel dag jobba med 57 olika gymnasieelever.

Av mellanstadieeleverna har majoritet av de som varit med varit boende i någon av stadsdelarna. För att sätta en rimlig abstraktionsnivå frågeställningar och metodik kretsade temat kring fritidsaktiviteter, fritidsintresser och drömplatser. Ett av verktygen som används i dialogmomenten är att genom generativ AI låta barn och unga idégenerera stadsdelsutveckling för framtiden. En metod som ger ett snabbt och interaktivt sätt att aktivera och utmana barnens tankar. Workshopen började med att eleverna fick svara på frågor om deras vardag och trivsel, de fortsatte sedan med att göra analoga bilder som vi tillsammans

tolkade till en "prompt". Bilden som skapades var sedan något som barnen fick diskutera och reagera på och blir ett direkt underlag för projektets resultat och sammanställning och som underlättar för stadsplanerare och stadsarkitekter att förstå och tolka idéer, behov och tankar för kommande planprocesser.

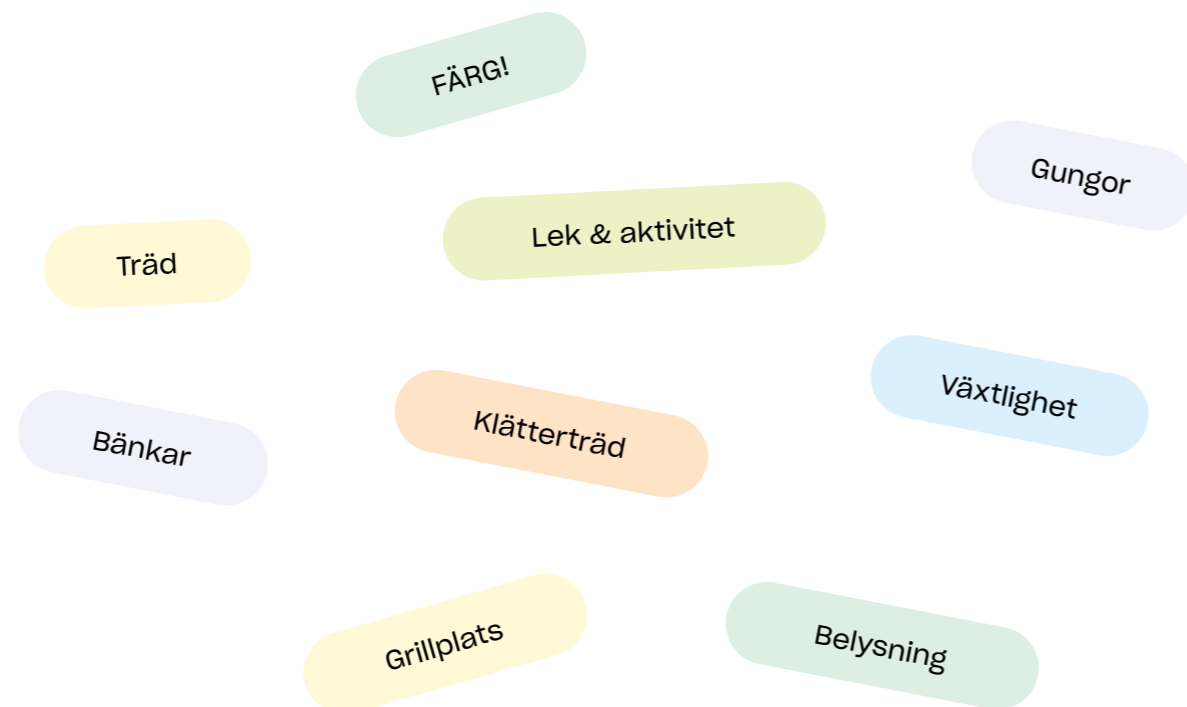
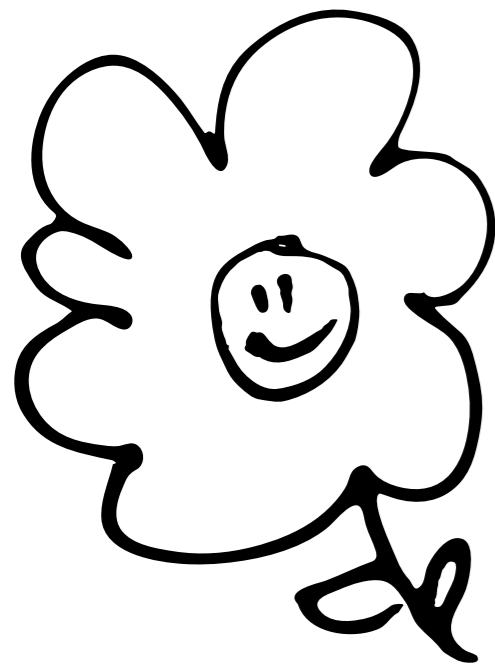
Eftersom gymnasieeleverna kommer från många olika stadsdelar i Bodens kommun riktades deras fokus till att tänka viktiga faktorer vad som skapar en attraktiv plats att bo på. Deras input har gett värdefulla insikter för Bodens kommuns fortsatta utvecklingsarbete i breda generella termer.

Ritberättande

Förskolan

Insikt och sammanfattning om viktiga behov och faktorer för en attraktiv plats:

Tillsammans med 2 st förskolor i Erikslund och Fagnäs utformades en metodik som pedagogerna själva kunde genomföra med våra instruktioner. Den bygger på ett format som kallas "Ritberättande" där barn tillsammans med pedagoger promenerar runt på i området för att prata om och fota platser de ser. Barnen har sedan på utskrivna foton fått rita och fundera vidare på hur de önskar att området skulle utvecklas. Barnen som deltagit är i åldrarna 3-6 år. Deras referensramar om närområde är i första hand förskolegården som är en viktig lärmiljö.

Mellanstadiet

Insikt och sammanfattning om viktiga behov och faktorer för en attraktiv plats:

Fina färger

Familj & vänner

Lekmiljö (som inte enbart är lekpark)

Fritidsaktiviteter – idrott, bad/fiske/skoter

Djur

Gameing/teater/kreativt skapande

Naturen (!!)

Växtlighet - träd, gräs, blommor

Tillsammans med 4-5:e klasser från Fagernässkolan och Torpgårdsskolan genomfördes en rad kreativa workshops. Som ett kraftfullt visuellt verktyg har barnen jobbat med generativ AI för att idégenerera kring sina bostadsområden, fritidsintressen och framtidens Boden.

Temat för uppdragen har varit fritidsaktiviteter och utemiljö samt frågeställningar kring vad får dig att må bra, vad gör att du känner dig trygg och vad gör en plats vacker. Barnen som deltagit är i åldrarna 9-12 år och majoritet av de som varit med är boende i någon av stadsdelarna.

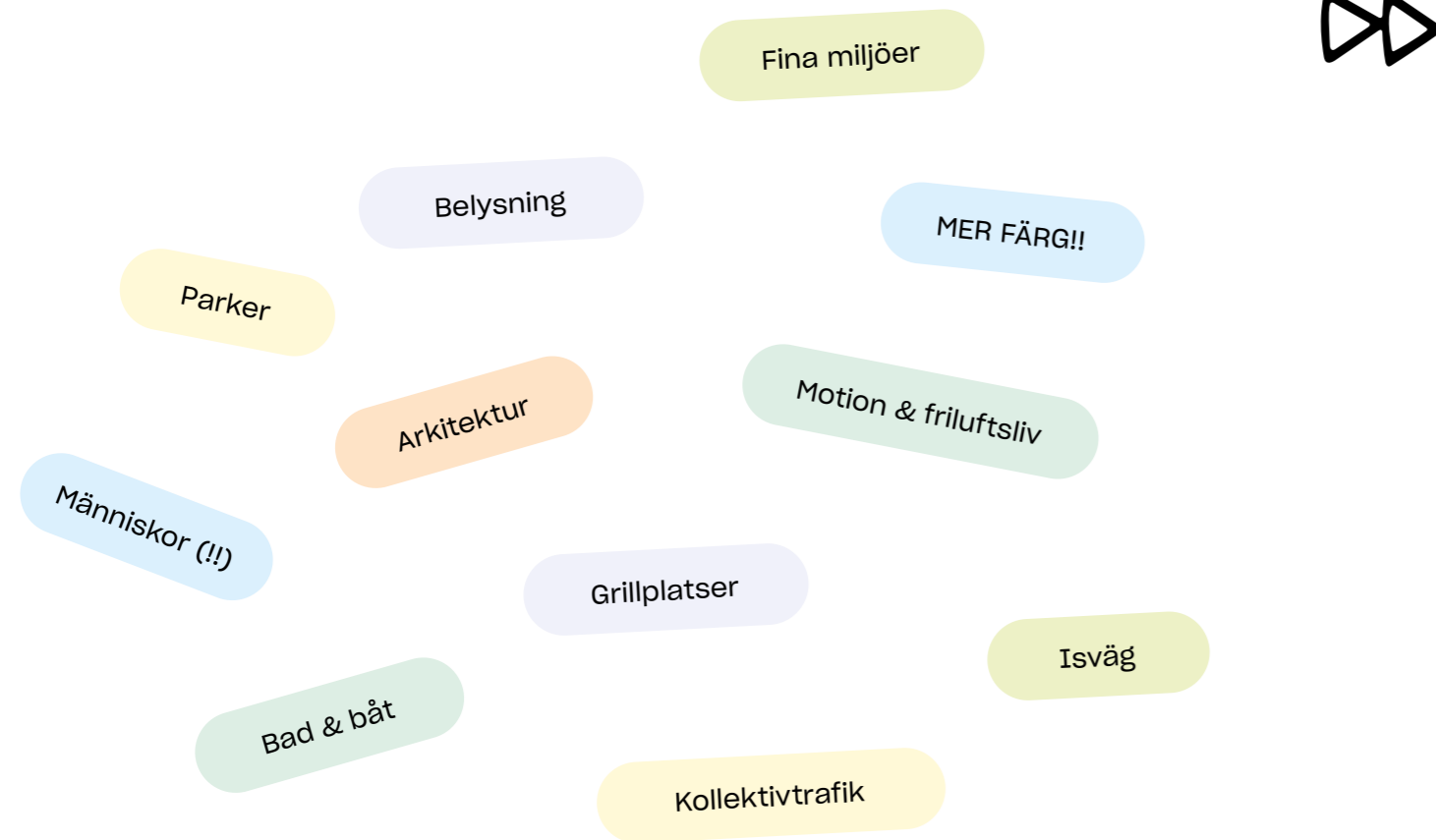

Ai-genererade bilder

Gymnasiet

Insikt och sammanfattning om viktiga behov och faktorer för en attraktiv plats:

Under en heldag träffade vi över 60 gymnasieelever från blandade program på Björknäs gymnasiet (Samhälls, EI, H&R, Teknik).

Då skolans elever är boende i olika delar av Boden har fokus i dessa dialoger varit välmående, hållbarhet och framtid, samt vad som utgör viktiga faktorer i vad som skapar en attraktiv plats att bo på.

Ai-genererade bilder

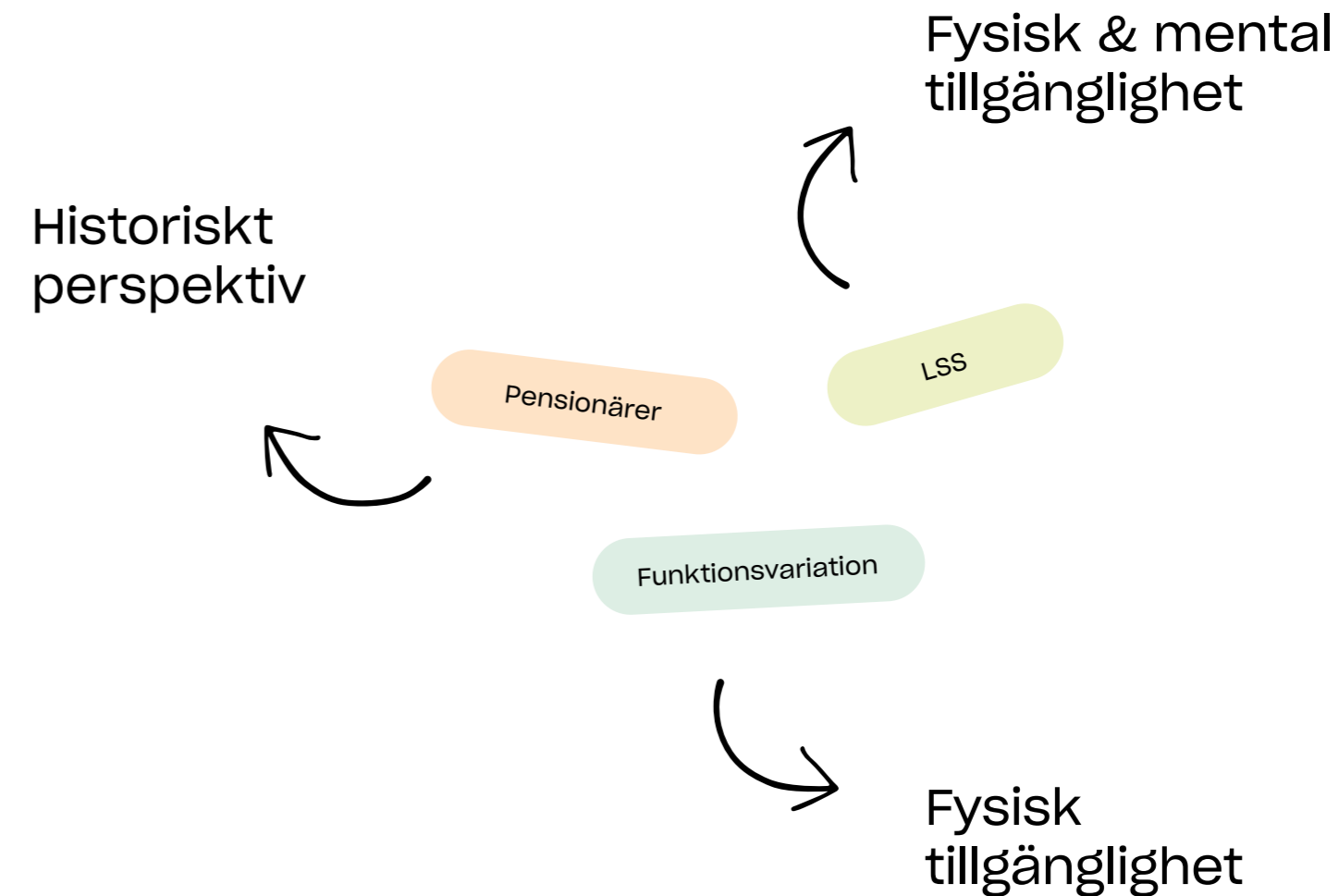

Djupintervjuer

För att fånga upp idéer och åsikter från de människor som på olika sätt har omständigheter som försvårar möjligheten att uttrycka sin åsikt i samhällsutvecklingsarbeten gjordes ett antal djupintervjuer. Djupintervjuernas målgrupper hade i sig olika förutsättningar vilket gav oss möjlighet att sätta olika teman och fokus på de frågor som vi ställde.

Exempelvis de äldre människor som bott i stadsdelarna under majoriteten av sina liv, vissa uppemot 70 år (!!!), fanns det många intressanta vinklar ur ett historiskt perspektiv att ta del av. Medan för de som har en mental funktionsvariation besitter helt andra behov kopplat till tillgänglighet och trygghet i offentlig miljö.

Djupintervjuer: Pensionärer

Svedjefortet!

Historiskt: Mer aktivitet och samvaro

Jordbruksmark och aktiva lantbrukare

“Platser där man kan vila, prata och umgås”

Bänkar, bord, blommor

Nyttjandet av både skog och mark till aktiviteter

2 mataffärer + konditori + skofabrik

Konst och utsmyckningar - sånt folk kan titta på

Byakänslan

Djupintervjuer: Funktionsvariation & LSS

Nära till frihet

Hål & knölig asfalt

Enkelt att ta sig ut

Snöröjning = problem villor

Cykelvänligheten - fortsatt utveckla!

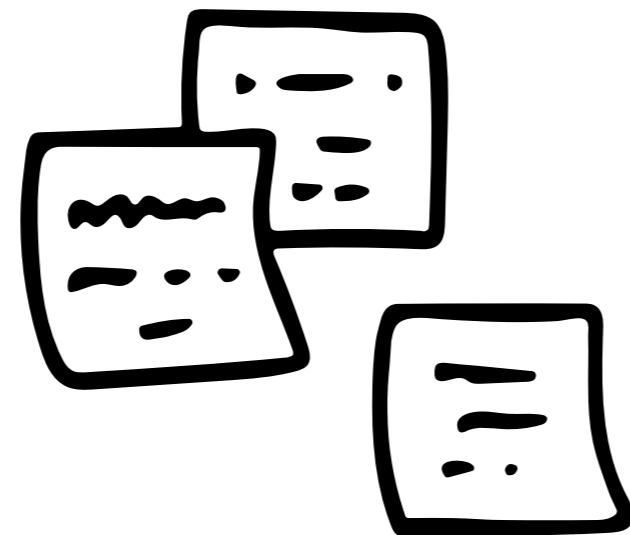
Hissar, ramper, fysisk tillgänglighet

En plats för HELA livet

Samlingslokal

Skogen tillgänglig för ALLA

Den breda massan

För att samla in åsikter och behov ur ett så brett perspektiv som möjligt utformades kvalitativa metoder som skulle vara lättåtkomliga för den stora allmänheten.

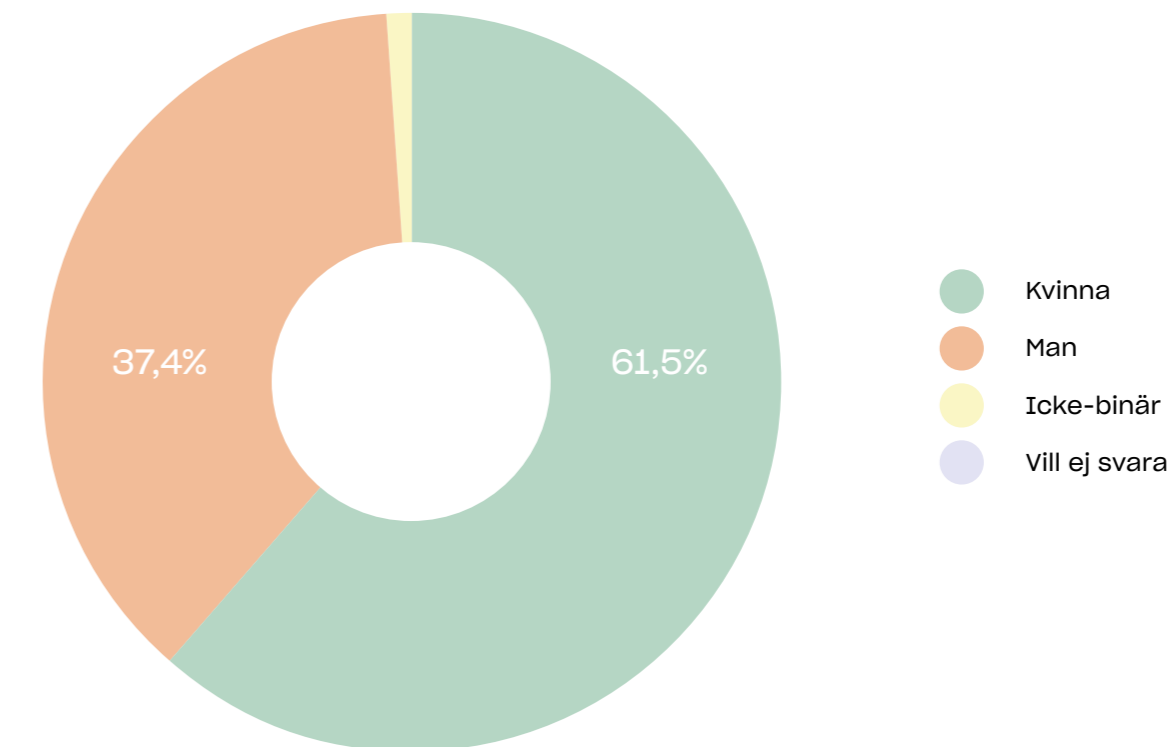
Vid ett antal tillfällen fanns projektets arbetsgrupp på plats utanför den lokala mataffären för samtal och enkätinsamling.

En digital enkät låg online och distribuerades i kommunens sociala medier och flöden

under ett antal veckor för att få spridning och kännedom till så många bodensare som möjligt. Till dessa moment var fokus att samla in förståelse och åsikter från medborgare som brukar områdena, oavsett om man är bosatt eller icke bosatt i något av de specifika bostadsområdena.

Vem är du som svarar?

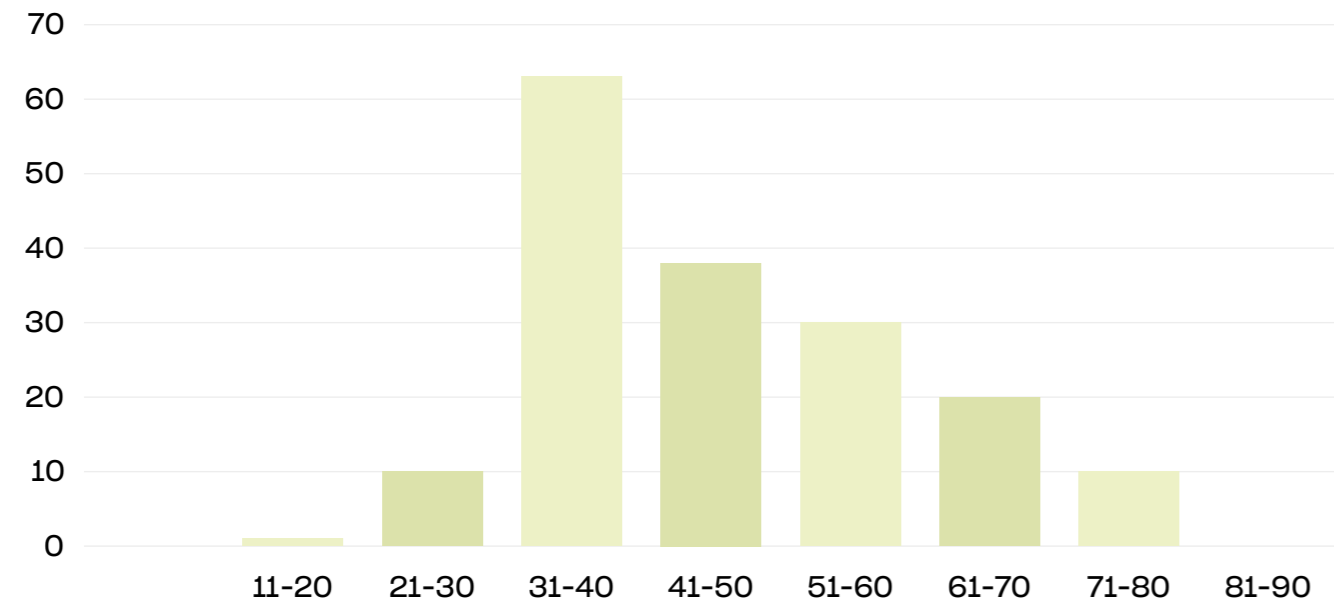
174 svar

Ålder

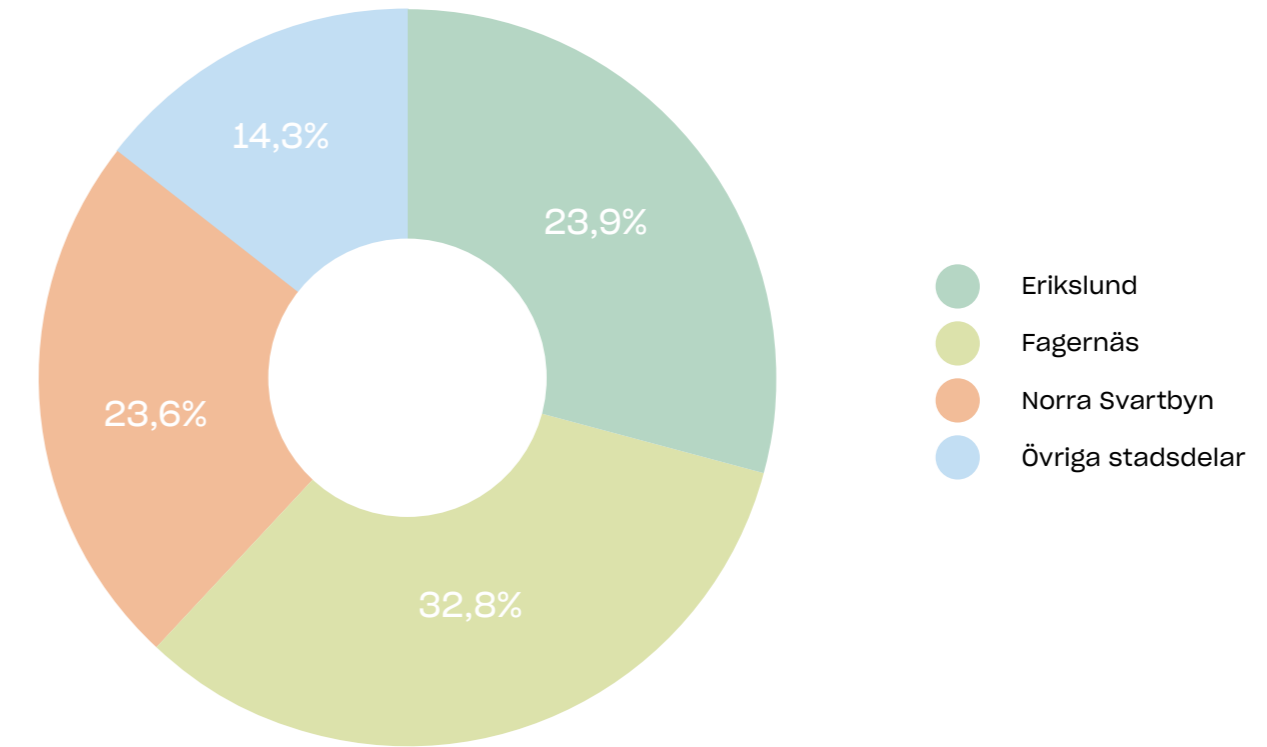
174 svar

*Noterbart låg ålder på de som haft
högst svarsfrekvens i formuläret (!)

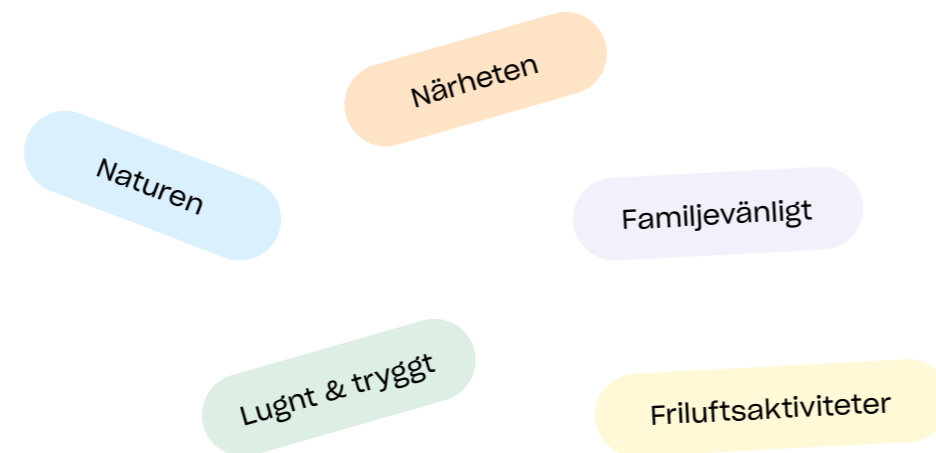
Var bor du?

174 svar

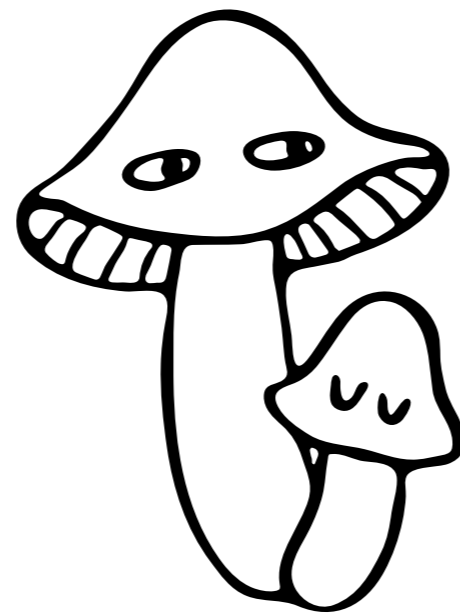
Vad är det unika med områdena?

Följande är sammanställningar av svar som har uppkommit flera gånger:

- Närheten till naturen, med skog, berg och vatten.
- Lugn och trygg miljö - lämplig för barn att växa upp i.
- Blandningen av natur och stadsliv, där man har närheten till både skog och stadskärna.
- Nära till skola, förskola, affärer och vårdcentral.
- Möjlighet till friluftsliv och olika aktiviteter som skidspår, elljusspår och skoteråkning.
- Gemenskapskänsla och bykänsla, där invånarna engagerar sig och samarbetar.

- Lugna och trevliga områden med trygghet och trivsel.
- Möjlighet till promenader och fina naturstigar i området.
- Nära till centrum samtidigt som man har känslan av att bo på landet.
- Variation i bebyggelse, med en blandning av äldre charmiga hus och nyare hus.
- Tillgång till service som bibliotek och samlingslokal
- Nära relationer och samhörighet bland invånarna i området.

Vad saknas eller behöver utvecklas?

Följande är sammanställningar av svar som har uppkommit flera gånger:

Nya & förbättrade lekparker

Belysning & elljusspår!

Isväg

Utegym

Promenadstråk & gångvägar

Grillplatser

Hundrastning

Infrastruktur och service:

- Förbättring av området runt Svartbyträsket med gång- och cykelvägar, badplats, och isbana.
- Sanda endast ena kanten av vägen för att möjliggöra för spark och pulka.
- Skapa gång- och cykelbanor längs Bullerleden och närmare strandkanten vid träsket.
- Förbättra busstrafiken och ha busslinjer som går även på söndagar.
- Uppdatera lekmiljöer för små barn och skapa aktiviteter för äldre barn och tonåringar.
- Tillhandahålla en affär, kiosk eller lunchmöjligheter i norra Svartbyn.
- Bättre belysning vid skridskobanan vid Fagernäseskolan.

Utomhus- och friluftsområden:

- Utveckla Gammelängsberget och Mjösjöberget för fler friluftslivsaktiviteter.
- Renovera och utveckla lekparken vid Gammeläng.
- Skapa en skatepark vid Gammeläng.
- Förbättra elljusspåret på Erikslund och byt till LED-belysning.
- Köp tillbaka marken vid Svedjefortet och skapa en caféverksamhet.
- Skapa en cykel- och promenadväg längs vattnet.
- Skapa en pulkabacke med grill- och sittplatser nära vattnet.
- Skapa kulturplatser där människor kan samlas och delta i musik- och kulturaktiviteter.
- Bygga replokaler och samlingslokaler för kulturändamål.
- Skapa utegym eller agilityhinder för hundträning.

Övriga förbättringar:

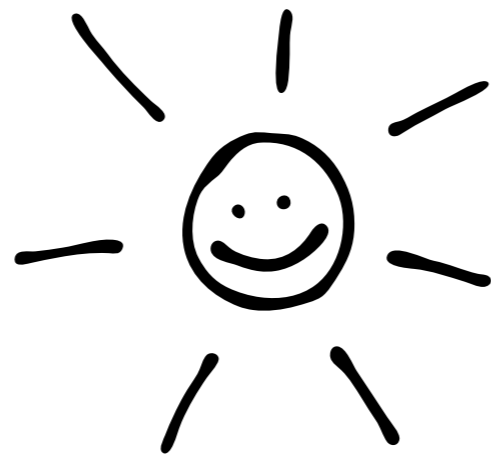
- Skapa möjligheter för att komma nära vattnet.
- Möjliggör fler sträckor med elljus och skidspår.
- Skapa platser och evenemang för rekreation och aktiviteter i naturen.
- Skapa fler grillplatser och förbättra tillgången till båtsjösättning vid Svartbyträsket.
- Bygga en ordentlig ishockeyrink och ta ansvar för underhåll och skottning.
- Bygga en ny vårdcentral och tandläkarmottagning.
- Skapa fler hundlatriner.
- Bygga trottoarer längs Allégatan och förbättra säkerheten för gångtrafikanter.
- Fler parkbänkar och sopkorgar.
- Utveckla Gammelängsparken och skapa fina grönområden.

Erikslund, Fagernäs, Norra Svartbyn – vad finns det för platser som du besöker eller använder idag?

- Skogen
- Ängarna / Ronningen
- Bergen (Mjösjö, gammeläng, gruvberget) förut även svedjefortet
- Svartbyträsket
- Forten
- Elljusspår
- Promenadvägar
- Lekparkerna
- Matbutiken
- Svartbygården (hembygdsgård/ samlingslokal)
- Larssonsbacken (Lassobacken)
- Udden / gamla badplatsen
- Storkullen / Dagiskullen på Fagge
- MTB-banorna i skogen
- Skogens skaffereri
- Skidspår, skoterspår, motionsspår, rekreationsytor

Fritidsaktiviteter

Sammanfattningsvis anser respondenterna att det finns vissa möjligheter till fritidsaktiviteter i området. Några av de aktiviteter som nämns är skidåkning, löpning, promenader, cykling, skridskor, skoterspår, fiske och lek i naturen. Vissa uttrycker dock att det finns brister och behov av förbättringar, till exempel önskemål om tydligare skidspår, upprustning av idrottshallen i Fagernäs,

bättre underhåll av motionsspår i samtliga områden samt utökade möjligheter för barnaktiviteter. Det nämns också att vissa platser och aktiviteter har försvunnit eller behöver återställas, som Svedjeberget och utegym i Gammelängsparken. Det finns också en önskan om att kunna nyttja naturen mer genom grillplatser, rastställen och båtuthyrning.

Informella noder & nav

1. ICA Supermarket	2. Gammelängsparken	3. Dagiskullen	4. Larssons backe
5. Svartbygården	6. Badplatsen	7. Svedjefortet	8. Skog / strövområden

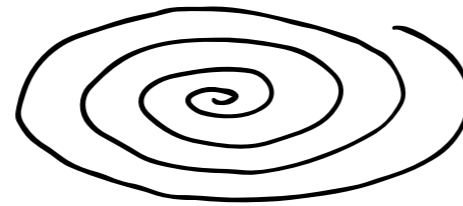
Platser som återkommit vid flertalet tillfällen och definierats som utmärkande viktiga (informella) noder och nav. Med informella platser menas att det inte finns någon offentlig verksamhet eller planerad programmering av platsen. Nyttjandet, brukandet och kännedomen har uppkommit organiskt av ett reellt användarbehov.

Dessa är dock viktiga att lyfta för kommande utveckling och planering av stadsdelen då det finns många önskemål användarbehov kopplat till dessa noder och nav. De är uppskattade och är en viktig faktor till det som utgör "Det goda livet" och skapar naturliga mötesplatser i den offentliga miljön.

Hur kan vi nyttja närheten till vatten när vi utvecklar området?

- Anlägga en gång- och cykelbana längs med vattnet runt Svartbyträsket med flera små rastplatser.
- Skapa möjligheter för olika aktiviteter som pulkaåkning, grillning, skridskoåkning, och skidåkning på isen vid Larsons backe.
- Förbättra vattenkvaliteten för att möjliggöra bad och anlägg en badplats om vattnet är rent nog.
- Ploga en isväg runt Svartbyträsket på vintern.
- Bygga bryggor för fiske, picknick och båtuthyrning.
- Skapa rastplatser, bänkar och grillplatser längs vattnet.
- Skapa bättre synlighet för vattnet från bilvägen genom att röja upp vid träsket.
- Utveckla Larsons backe som en mötesplats för rekreation, med möjligheter för pulkaåkning, grillplatser och badplats på sommartid.
- Förbättra tillgängligheten till vattnet genom att anlägga bryggor och ta bort hinder.
- Bryggor för enkel tillgång till vattenaktiviteter som kajakpaddling och paddleboarding.

Strandpromenad

Isväg

“Tillgängliggör träsket!”

Båtliv, båtbyggor, kanalerna

Larssons backe

Badplats / badstrand

Hur kan vi nyttja närheten till skog och natur när vi utvecklar området?

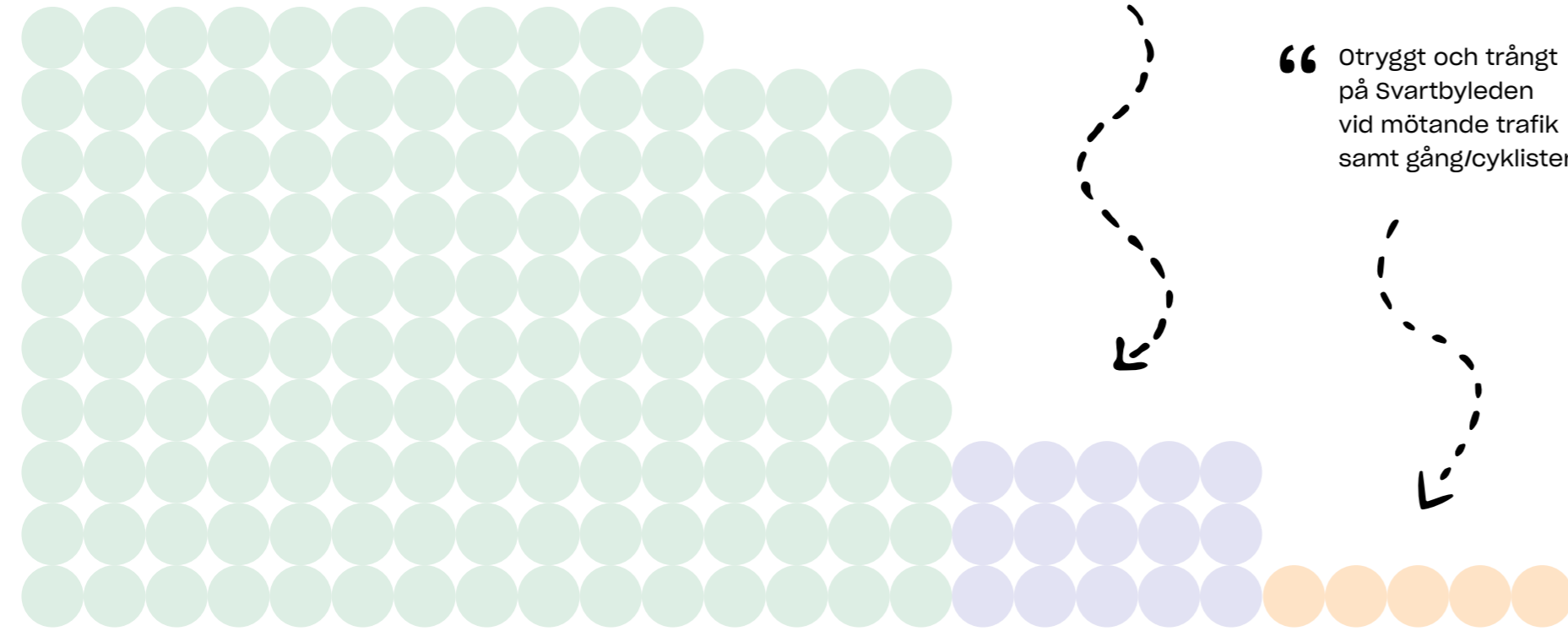
- Bibehålla och rusta upp elljusspåret.
- Skapa skidspår, cykelleder, och mountainbikeslingor för att främja både vinter- och sommaraktiviteter.
- Skapa samlingsplatser, grillplatser, parker, lekplatser, och utegym för att främja sociala möten och fysisk aktivitet.
- Förbättra och underhålla befintliga friluftsanläggningar som elljusspår och motionsspår.
- Utveckla området kring Gammelängsberget för att främja friluftsliv med cykel- och promenadstigar, vandringsleder, och utsiktsplatser.
- Skapa välmarkerade utflyktsmål och grillplatser för att locka fler besökare och underlätta utflykter.
- Bevara skogen och undvika exploatering för att bevara den naturliga och lugna miljön.
- Förbättra belysningen i elljusspåren för att möjliggöra aktiviteter under mörka perioder på året.
- Röja sly och underhålla mindre skogsvägar för att förbättra tillgängligheten.
- Skapa fler skoterleder och förbättra skyltningen för att främja vinteraktiviteter.
- Skapa fler grillplatser och rastplatser för att göra det lättare att njuta av naturen.
- Utveckla området runt fortet på Svedjefortet för att locka besökare och erbjuda möjligheter till fika och rekreation.

Sammanfattningsvis eftersträvar respondenterna att bibehålla och utveckla befintliga friluftsområden, skapa fler möjligheter till fysisk aktivitet och sociala möten, och samtidigt bevara och skydda den naturliga miljön.

Trygghet

Känner du dig trygg när du vistas i områdena?

“ Överlag ja men är ofta oroligt i området kring Allegatan/ Strömsegatan, den så kallade Apelsinlunden

“ Otryggt och trångt på Svartbyleden vid mötande trafik samt gång/cyklister

Ja
146 st

Nja
15 st

Nej
5 st

Förbättringsområden trygghet & tillgänglighet

Summering av svaren från respondenterna för vilka åtgärder som kan bidra till att öka tryggheten i området:

Förbättrad belysning:

Många nämner att bättre belysning längs vägar, gång- och cykelbanor samt i motionsspår skulle göra det tryggare att vistas utomhus, särskilt under årets mörkare perioder.

Minska hastighet:

Flera personer nämner att sänkt hastighet skulle öka tryggheten, särskilt längs trafikerade vägar och vid busshållplatser.

Ökad närvaro och aktivitet:

Respondenterna föreslår att fler människor bör vara ute och röra sig på offentliga platser. Fler mötesplatser och evenemang kan främja samhällssammanhållning och öka känslan av trygghet.

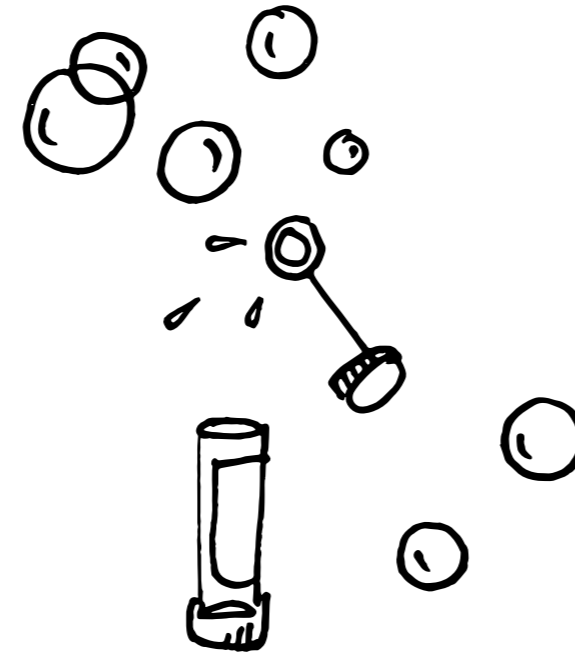
Förbättring av infrastruktur:

Åtgärder som att bygga fler gång- och cykelbanor, säkra övergångsställen och åtgärda trafiksituationer där det finns risk för olyckor nämns som viktiga för att öka tryggheten.

Polisnärvaro och brottsbekämpning:

Många anser att ökad polisaktivitet, mer patrullering och snabb hantering av brottsfall skulle öka tryggheten i området.

Det är också värt att notera att vissa personer inte angav några specifika åtgärder eller ansåg att det redan var tillräckligt tryggt i området.

Trygghet & tillgänglighet

Belysning

Snöröjning

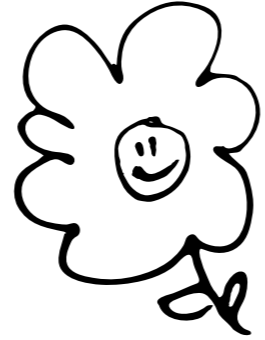
Gemensamma ytor

Mötesplatser & aktivitet

Myndighet närvaro

Planering av trafik & trafik hinder

Vad gör en plats vacker?

- Naturen runt omkring, inklusive grönska, träd, blommor, vatten och naturens skönhet.
- Att platsen är väl omhändertagen, välskött och ren.
- När det märks att det satsas på platsen och att den tas om hand.
- Variation i landskapet, inklusive berg, skogar och vatten.
- Närheten till naturen och möjligheten att ta del av den genom olika aktiviteter.
- Blandningen av bebyggelse och grönområden.
- Att platsen har en sammanhållen bebyggelse och är genomtänkt.
- Välplanerade grönområden, blommor, rabatter och trädgårdar.
- Att det finns närhet till vatten, sjöar eller hav.
- Utsikten och möjligheten att se långt eller att blicka ut över landskapet.
- Att det finns tillgång till parker, fontäner och andra trevliga platser att sitta och njuta av.
- När platsen är naturnära och har natursköna omgivningar.
- Att platsen är lugn och tyst.
- Att det finns möjlighet till rekreation och olika miljöer att vistas i.
- Att människor tar hand om platsen och att den är välskött och renhållen.
- Att byggnaderna harmoniserar med naturen och omgivningen.
- Att det finns en mix av bebyggelse och grönområden, där både naturen och bebyggelsen tas till vara.
- Att det finns möjlighet till reflektion och känsla när man vistas på platsen.
- Att platsen är öppen, naturlig och inte överfullt.
- Att det finns möjlighet till natursköna vyer och färgkombinationer.

Vad gör en plats välkomnande?

- Trivsel och trevliga grannar.
- Trygghet för barn och vuxna att vara ute och leka.
- Tillgång till olika aktiviteter och evenemang.
- Tydliga skyltar och markeringar som visar att platsen är välkomnande.
- Grönska, natur och välskötta grönområden.
- Renhet och ordning i området.
- Mötesplatser, som bänkar och soptunnor.
- Bra belysning och tillgängliga miljöer.
- Valfungerande infrastruktur, som bra vägar och trottoarer.
- Närhet till affärer, jobb och andra bekvämligheter.
- Engagemang och gemenskap i området.
- Fina och fräscha utemiljöer.
- Närhet till naturen och möjligheter till friluftsliv.
- God service och tillgänglighet från kommunen.
- Välskötta lekplatser och aktivitetsmöjligheter för barn.
- Skötsel av grönytor, träd, buskar och blommor.
- Vänlig atmosfär och trevliga människor.
- Ljusa färger och attraktiva miljöer.
- Tillgängliga platser för social samvaro.
- Bra skötsel av vägar och snöröjning under vintertid.

nej

Vad innefattar en hållbar livsstil för dig?

- Nära tillgång till viktiga faciliteter och tjänster såsom återvinningsstationer, affärer, skolor, och hälso- och sjukvård.
- Närhet till naturen, vilket inkluderar möjlighet till friluftsliv, motion, och rekreation.
- Möjlighet att resa till fots, med cykel eller genom kollektivtrafik istället för att använda bilen.
- Medvetenhet om miljön och naturvärden genom att tänka på återvinning, sopsortering och undvika överkonsumtion.
- Ekologiskt tänkande, som innebär att välja naturnära produkter och odling samt undvika slöseri med jordens resurser.

- Att vara medveten om hälsa och välbefinnande genom att träna, äta hälsosamt och skapa en balans mellan arbete och fritid.
- Att vara en del av samhället och bidra till gemenskap genom att hjälpa och vara vänlig mot grannar och medmänniskor.
- Att vara ansvarig för sin egen hälsa och göra miljövänliga val för att lämna en god och frisk värld efter sig.
- Att vara medveten om klimatförändringar och agera för att minska den negativa påverkan på miljön och framtida generationer.

Dessa svar ger en bred bild av vad respondenterna anser vara en hållbar livsstil, och det finns en stark betoning på att ta hand om naturen, resurserna och ens egna hälsa samtidigt som man bidrar till samhället och gemenskapen.

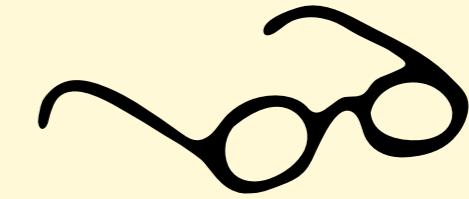

Är det viktigt att bevara en plats historia när platsen förändras? Vad skulle du i så fall vilja bevara?

Enligt respondenterna är det viktigt att bevara platsens historia för att behålla kopplingen till det militära och för att visa upp och bjuda in turister. Det finns också en önskan om att ändra det negativa synsättet på Boden och lyfta fram kommunens unika och speciella karaktär. Många ser värdet i att bevara gamla byggnader, fort och militärhistoria som en del av platsens identitet. Skogen och naturen runt omkring Boden upplevs också som viktiga att bevara. Det finns dock också röster som betonar vikten av att se framåt och utveckla områden för den nya generationen. Sammantaget verkar respondenterna vara medvetna om platsens historia och värdefulla kulturella och naturliga resurser, men det finns olika åsikter om huruvida man bör prioritera bevarandet av historien framför framsteg och utveckling.

- Bevara de militära byggnaderna, som fort och bunkrar, eftersom de är en del av Bodens militära historia.
- Bevara gamla byggnader och hus som fortfarande finns kvar.
- Bevara naturen och grönområdena, inklusive skogarna och vattnet i området.
- Bevara och utveckla områden kring fortet och andra historiska platser för att främja turism och besök.
- Skapa informationsskyltar och historiska berättelser om platsen för att informera och engagera invånare och besökare.
- Ta hand om och rusta upp gamla byggnader och platser som är en del av historien, som Svartbygården.
- Ha promenadstigar och leder i naturen för att främja utforskande av historiska platser.
- Värna om den lantliga miljön och byakänslan i Norra Svartbyn.

Summerade insikter:

Naturen & Skogen

Ursprung & tradition

Forten

Utsikten

Allmoge-prägeln

Militärhistorien

Friluftslivskänslan

Lantligheten

De hemliga platserna

Det familjära

Fornlämningar

Natur

Aktiviteter

Tryggt & lugnt

Det goda livet

Gemenskap

God ekonomi

Bra & tillgängliga samhällsfunktioner

Beteendemönster

I utredningen identifierades beteendemönster som har kategoriserats i tre olika arketyper*. Dessa sammanfattar de olika drivkrafter och behov som respondenterna beskriver kring föreningsliv och aktivitet.

Varje arketypp kan representera människor i olika åldrar och med olika bakgrund, på sitt sätt kan en människa ha sin fot i flera olika arketyper.

Resultat och insikter som format arketyperna:

- Beteenden (vad personer gör).
- Tankemönster och referensramar (hur personer tänker kring olika situationer).
- Känslor (t. ex. vad som känns positivt och meningsfullt, eller frustrerande och irriterande).

Utifrån dessa insikter har arketyperna formats. Man kan enkelt förklara det till beteendemönster som återfinns hos flera användare, målgrupper och människor.

*Arketypp = "Centralt begrepp i Carl Gustav Jungs (1975-1961) psykologi om grundläggande tankemönster som gör att vi uppfattar människor, händelser och situationer i enlighet med föreställningar om tillvaron som är så urgamla att de blivit en del av vår mänskliga natur." (<https://www.psykologiguident.se/psykologilexikon/?Lookup=arketypp>)

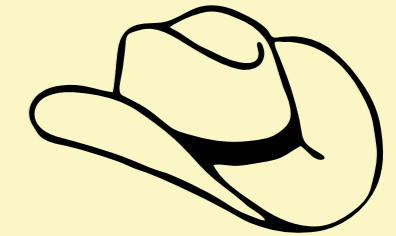
Projektets tre arketyper:

Närhetsälskaren

Friluftsoptimisten

Lantliga visionären

Närhetsälskaren

Närhetsälskaren är en person som värdesätter närheten till staden och den service har att erbjuda. De vill bo i ett tryggt och barnvänligt område där barnen kan växa upp med gångavstånd till förskola/ skola, lekpark, matbutik och vårdcentral.

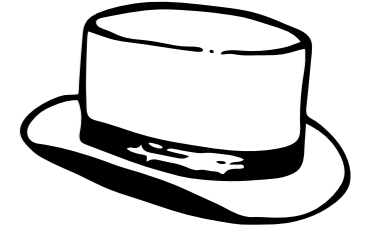
Eftersom Närhetsälskaren gärna promenerar eller cyklar är det viktigt att det finns trygga och välplanerade promenadstråk med god belysning för att skapa en trygg känsla i närmiljön. Det är också viktigt att det finns tydliga skyltar och vägar som underlättar orienteringen och kommunikationen mellan människor.

Närhetsälskaren vill undvika kompromisser. Vardagen ska vara enkel och det ska vara smidigt att göra rätt val. Det är viktigt med bra möjligheter till sopsortering och renhållning i grannskapet. Pragmatikern är noggrann med att hålla det både snyggt och fräscht både inomhus och utomhus.

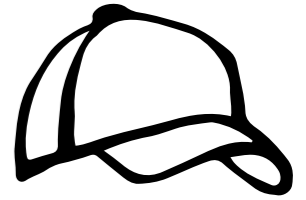
När Närhetsälskaren är ledig tycker denne om att hitta på aktiviteter. Oavsett om de är själva eller lever med familj. Att ha närhet till välordnade parker, natur och lekmiljöer är exempel på vad Närhetsälskaren söker. Det är viktigt att aktiviteterna är lagom nära hemmet för en utflykt. Att ha nära tillgång

till sådana möjligheter är unika fördelar som Närhetsälskaren uppskattar mycket.

Närhetsälskaren gillar lagoma doser av friluftsliv och tycker om att ha naturen inom ett hanterbart avstånd och att kunna njuta av lugnet och frisk luft samtidigt som de har tillgång till stadskärnans bekvämligheter. Närheten till vatten är något Närhetsälskaren uppskattar och de tar gärna vattenvägen in till centrum via Erikslunds nyanlagda småbåtshamn.

Friluftsoptimisten

Friluftsoptimisten är en person som älskar naturen och vill bo nära den. De föredrar ett villaområde som är mindre centralt beläget och mer omgivet av natur såsom berg, skog och vatten. För dem är närheten till naturen viktig, och de njuter av att kunna utöva friluftsliv och tar tillvara varenda minut på året av den vackra miljön.

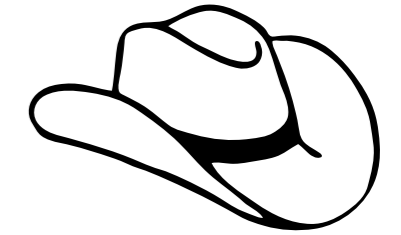
Oavsett om Friluftsoptimisten bor själv eller med familj är det ett liv som präglas av aktiviteter. Här ska finnas saker att göra för alla åldrar, vid alla tider, alla olika årstider. Och finns det inget färdigt så

hittar Friluftsoptimisten på något. Det är en person som oavsett ålder, kön, bostad eller ekonomisk inkomst är mycket aktiv i området. De kan ses under löprundor, cykelturer och när de är på väg till och från olika aktiviteter. De uppskattar möjligheten att stanna vid ett utegym, spela fotboll eller ge sig ut på mountainbike-turer i de närliggande bergen. På sommaren njuter de av en fisketur i Svartbyträskets vatten och på vintern åka skoter längs områdets välpreparerade skoterleder eller åka skidor i Fagernäs nyrenoverade elljusspår.

Såväl unga som gamla Friluftsoptimister behöver säkra vägar och cykelbanor där trafiken är lugn och som är välbelyst. Området bör erbjuda både små och stora platser för spontan lek och aktivitet, såsom välplanerade parker, klätterträd och naturmiljöer med många olika organiska element som triggar kreativiteten.

De uppskattar lugnet och den avskilda känslan som området ger trots sin närhet till stadens bekvämligheter.

Lantliga visionären

Den lantliga visionären är en person som trivs med att bo i en lite mindre byliknande miljö med närhet till både stad och natur. De uppskattar den lugna och trevliga atmosfären och känner gemenskap med grannarna. För dem är närheten till platsens lokala historia viktig.

Att vara en del av och bevara traditioner och byggnationer får den lantliga visionären att trivas. De uppskattar jordbruksmarker med lantgårdar, djur och boskap. Att naturen finns inom räckhåll är en ickefråga och de njuter av möjligheten att andas ren luft, ha skog, sjöar och vackra naturområden inom räckhåll så väl sommar som vinter.

Att kunna ta det lugnt och njuta av livet är något som önskas av många olika människor. Det kännetecknande för

detta beteendemönster är att de inte har bråttom genom tillvaron, utan istället uppskattar att leva i nuet och uppleva det vackra som varje dag har att erbjuda.

Eftersom social gemenskap är en viktig del av Det goda livet, är det viktigt att det finns möjligheter att arrangera fester både inomhus och utomhus. Grillplatser, innergårdar och kvartersgårdar är platser där människor kan träffas och umgås.

För den lantliga visionären är det viktigt med offentliga ytor som främjar social samvaro och skapar mötesplatser, såsom byagårdar, badplatser, skidspår och evenemang. Även hundägare uppskattar att möta andra hundägare i närområdet (så länge de plockar upp efter sina hundar), vilket kan leda till nya bekantskaper och stärka gemenskapen.

Den lantliga visionären känner igen de flesta som bor i området och finner mening i att hjälpa andra. De engagerar sig gärna i ideella föreningar och deltar i olika evenemang.

Det är tydligt att den lantliga visionären är en person med estetiskt och kulturellt intresse. Därför är det viktigt för dem att omgivningen är visuellt vacker och tilltalande. Arkitekturen bör präglas av Bodens rika historia, sekelskiftesstil och garnisonsmiljö, och det bör finnas många frodiga och vackra parker och andra offentliga miljöer att njuta av.

Användarinsikt är lösningsförslagets fundament

Lösningsförslagen bygger på insikter och behov som är en sammanställning av ett antal olika användarundersökningar och analyser av befintliga strategiska dokument och material från Bodens kommun.

Insiktsbearbetningens syfte och utgångspunkt var att förstå berörda intressenters behov, drivkrafter och användande kopplat till utvecklingen av de berörda områdena Erikslund, Fagernäs och Norra Svartbyn.

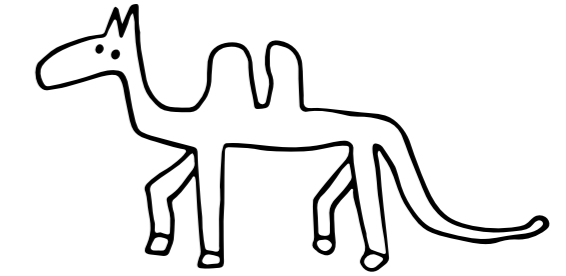
Syfte:

- Skapa en gemensam målbild och översikt av behov och beteenden av vad som skapar en attraktiv livsmiljö i dialog med allmänhet, boende, föreningsliv, verksamhetsutövare och andra intressenter
- Konkretisera utvecklingsmöjligheter från diversifierat perspektiv (ung som gammal)
- Gestalta idéer och lösningsförslag och göra resultatet tillgängligt för fler

Mål (Projektets varför):

- Identifiera Det goda livet i närområdet
- Utvecklingsmöjligheter som rimmar med det Smarta, Mänskliga, Gröna

Användarkartan

Som i alla användarcentrerade metoder är det viktigt att innehållet i lösningsförslagen är grundat i fakta och autentisk data. Det kräver att man går ut till verkligheten och utmanar "gamla sanningar". Detta har vi gjort i projektet Det Goda Livet genom de olika dialogsmomenten, med metoder som har gett oss insyn om slutanvändare på djupet.

Om målen i användarkartan inte är grundade i verkliga observationer och intervjuer, vet vi inte om vi faktiskt löser ett verkligt problem och därmed bidrar till en reell effekt. Vilket är det givna slutmålet i alla utvecklingsprojekt - i synnerhet när det handlar om offentliga miljöer, samhällsplanering och samhällsutveckling.

På användarkartan visualiseras arketypernas behov, drivkrafter, beteendemönster och lösningar tillsammans

i en överskådlig bild, så att det finns en tydlig koppling mellan hur en lösning knyter an till mänskligt beteende och bidrar till önskad effekt. En fördel med användarkartans visualisering är att projektets övergripande syfte bryts ner i tydliga och mätbara delmål, vilka hjälper utförare och andra intressenter att koppla konkreta lösningar till det

övergripandet syftet. Användarkartan sammanställer och illustrerar resultatet från dialogmomenten tillsammans med slutsatserna från de generella insikterna. I användarkartans centrum finns målformuleringen som är utgångspunkten för "varför" vi föreslår det vi gör. Därefter presenteras de fyra arketyperna och vad de önskar, behöver och vill kunna göra, alltså svaren på "hur" vi ska uppnå vårt varför. Ytterst i användarkartan beskrivs "vad" som rent konkret föreslås som lösning för att nå det uppsatta målet.

Önskar, behöver, vill kunna göra: (HUR)

- Vill ha trygga och säkra miljöer med god belysning och fungerande infrastruktur
- Önskar fritidsaktiviteter inom rimliga avstånd
- Behöver fungerande kollektivtrafik och kommunikationsmedel
- Vill kunna spela, gamea och kreativt uttrycka sig i allmänna/offentliga lokaler i sällskap med andra
- Uppskattar konst, utsmyckningar och visuellt genomtänkta platser/arkitektur
- Vill ha lekfulla och stimulerande utemiljöer
- Vardagen ska underlättas av hållbara alternativ

Konkreta förslag på åtgärd: (VAD)

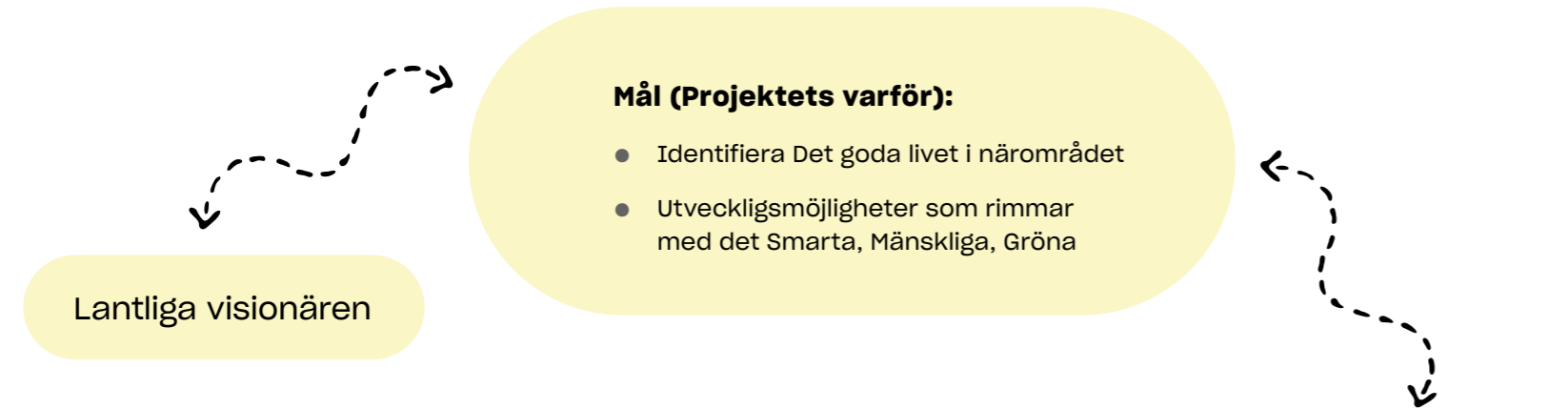
- Områdets belysning ses över och rustas upp
- idrottsplaner, aktivitetsområden och utegym utvecklas och etableras på definierat uppskattade noder och nav
- Närhet till skola, förskola och arbete
- Tydlig skyltning till plats, funktion och användande av området (interiört som exteriört)
- Snabba och smidiga gång- och cykelförbindelser
- Bygdegårdar och samlingslokaler som allmänheten kan hyra och bruka
- Gångtunnlar, sittbänkar och parkstråk besmyckas med färg och konstnärliga inslag
- Smidig sopsorteringslösning för hushållsavfall + offentliga sopkorgar

Önskar, behöver, vill kunna göra: (HUR)

- Vill ha växtlighet – träd, gräs, blommor och natur i sin omgivning
- Vill kunna äta mat och umgås utomhus
- Vill kunna nyttja naturen och utemiljön under årets alla dagar
- Vill ha närhet till motionsspår, aktivitetsområden och idrott
- Nyttjar vattnet både sommar som vinter – Åker gärna båt, skoter och fiskar/pimplar
- Har ofta husdjur och vill att det ges plats för djur i bostadsområden

Konkreta förslag på åtgärd: (VAD)

- Norrbottnisk flora planteras i parker (informationsskyltar som berättar historien om växterna)
- Grillplatser, utekök, vindskydd, utkikstorn
- Belysta promenad- och cykelstråk
- Elljusspåret ses över och rustas upp
- Naturmiljö som uppmuntrar till lek, rörelse, upptäckarglädje och kreativitet
- Badplatser, bryggor, trall och strandpromenad
- Kanalsystemet tillgängliggörs och knyter ihop Svartbyträsket med Bodens övriga vattendrag
- Hundrastgårdar, agilityhinder vid parker/ lekparkar, fågelholkar, etc.

Önskar, behöver, vill kunna göra: (HUR)

- Önskar att bevara historiska platser och artefakter samt främjar tradition och kulturminnen
- Vill kunna vila, hänga och umgås på bänkar och andra offentliga sittplatser
- Önskar bevara bykänslan när en plats växer
- Vill ha samlingslokal/bygdegård för ideell aktivitet
- Vill ha tillgång till sociala ytor för att kunna umgås med vänner och grannar
- Vill ha närhet till natur, grönska och avkopplande rekreationsområden
- Hjälper gärna till och engagerar sig i lokalområdet och aktiviteter/evenemang
- Spenderar tid i området och vill känna sig trygg alla tider på dygnet

Konkreta förslag på åtgärd: (VAD)

- Området historiska lämningar lyfts fram och tillgängliggörs med nya aktiviteter, skyltning och information
- Möjliggör för spontana möten
- Mångfunktionella platser av områdets grönytor och potentiella parker
- Fritids- och rekreationsmiljöer, såväl inne som ute, för blandade åldrar
- Bygga nytt i gammal stil
- Trygga välplanerade promenadstråk och cykelvägar
- Smala av gator för lugnare trafik
- Bevara och fortsatt utveckla stadsdelens gammeldags unika prägel (lampor, skyltar och övrig offentlig utsmyckning)

Del 3

Lösningförslag / koncept

Lösningförslagen som har ringats in under arbetets gång har landat i fyra teman där vardera innehåller en rad åtgärder.

s.112

Skogen som upplevelseplats

s.124

Snyggare stadsbild

s.134

Aktiva mötesplatser

s.148

På, i & vid vatten

Det goda livet

Tema 1

Skogen som upplevelseplats

1

Skogen för alla

2

Hemliga platser leder vägen ut

3

Belysning A&O

4

Skogen som lek-/ aktivitetsplats

5

Parker & grönytor

Skogen för alla

Oavsett om du färdas till fots eller har någon form av fysiskt funktionshinder ska skogens resurser finnas tillgängliga. Ramper, trall, belysta vägar och breddade utjämnade stigar gör skogen åtkomlig för alla. Tillgänglighet och framkomlighet för ridvägar är viktigt.

Hemliga platser leder vägen ut

Mjösjöfortet, Gammelängsfortet och Svedjefortet blir publika platser där man kan fika, grilla, leka, träna och upptäcka. Med hjälp av skyltning, belysning och informationsnav tillgängliggörs tidigare dolda platser för allmänheten på nya sätt. I Boden finns över 1000 militärhistoriska lämningar i skogarna – allt ifrån stridsvagnshinder till bunkrar och stora organiserade fort. Även de mer diffusa delarna såsom stenblock och skyttevärn går att utveckla och tillgängliggöra till besöksmål och yta för aktivitet.

Belysning A&O

Belysning är lika med trygghet på offentliga platser. Säkerställ att bostadsområdenas alla passager och gångtunnlar har välfungerande och genomtänkt belysning. Eftersom naturen är en vital och väsentlig del för stadsdelens attraktionskraft går denna att utveckla och tillgängliggöra större delar av året genom en mer utvecklad belysning och elljusspår längs skogsvägar och stigar.

Skogen som lek- och aktivitetsplats

I skogsrummet skapas ytor för lek och aktivitet. I träd, under stam, på stock och på sten. Genom enkla grepp och genomtänkta programmerade ytor skapas nya platser för lekmiljö och motionsområden som kan nyttjas för såväl barn som vuxna som uppskattar naturens rum för motion och fysisk träning, som exempelvis utegym.

Parker och grönytor

Området kring Ica Supermarket har markerats som en viktig knutpunkt och stadsdelens informella entré. Här finns god potential att anlägga ett mindre torg med omkringliggande parkmiljö. Ytor skapas för rekreation, gemenskap och sittplatser genom gradängar i naturmaterial. Samt ett organiserat utrymme för marknadsplats eller torghandel.

Andra informella nav med potential att utveckla parker/mötesplatser – något som också knyter samman de olika bostadsområdena och har potential att bygga gemenskap (Erikslund + Fagernäs = grönytorna nedanför Fagernäs trädgård / dagiskullen vid Fagernäs förskola) (Fagernäs + Norra Svartbyn = Larssons backe)

Tema 2

Snyggare stadsbild

1

Bygga nytt på gamla traditioner

2

Offentlig utsmyckning

3

Naturen tar plats i bostadsområdet

4

Behovsstyrd upphandling

Bygga nytt på gamla traditioner

Vid nybyggnationer – Inspireras stilmässigt av Norrbottensgårdar och timringar som är en viktig prägel av stadsdelens historia. Samt det militärhistoriska arv som präglar hela kommunen. Här finns redan goda och lyckade exempel i Boden på nybyggnationer i traditionsenlig arkitektonisk militärstil.

Offentlig utsmyckning

Ung som gammal efterfrågar vackrare offentliga miljöer.
Mer färgglada byggnader, gångtunnlar, lyktstolpar,
växtlighet, konst, monument, skulpturer, etc.

Naturen tar plats i bostadsområdet

Forma och utsmycka platserna med organiska material och växtlighet. Platser som grönskar och frodas och som även kan ge tänkta och bonade utemiljöer under de årstider då det inte grönskar. Nyttja och förvalta den befintliga skog och växtlighet som redan finns i stadsdelen då det byggs nytt.

Behovsstyrd upphandling

(Med inspiration av Valla-staden i Linköping)

Baserat på de användarinsikter som samlats in under denna process skapas viktiga kriterier som ligger till grund för det poängsystem som formar kommande upphandlingar för nybyggnationer i området.

Exempel på kriterier som ger poäng:

- Bygga i trä
- Vinterträdgård
- Konst
- Plusenergihus
- Plats för aktivitet
- Kommersiella lokaler / plats för näringsverksamhet på bottenplan

På detta sätt skapas kvarter där villor, radhus, omsorgsboende, generationsboenden samsas jämte bostadsrätter, hyresrätter och studentbostäder.

Tema 3

Aktiva mötesplatser

1

Sociala trappan

2

Hundtricket

3

Lekplats av skog

4

Promenadvänligheten

5

Utekök och eldstäder

6

Boende för livet

Sociala trappan

Gradängar och trappstegsformiga avsatser byggs i utomhusmiljön på flera ställen i de olika bostadsområdena, i synnerhet i de uttalade nav och noder som människor nyttjar och brukar redan idag. Dessa gradängar kan byggas såväl stora som små.

Hundtricket

Barn och unga uttrycker önskan om att kunna aktivera sina djur i utemiljöer genom agility och/eller annan träning med tilltänkta banor och hinder.

Med många nyinflyttade internationaliteter är det enklare att börja prata med någon genom ett fritidsintresse eller ett husdjur.

Tillgodose bostadsområdena med många hundlatriner och möjlighet för inhägnade hundrastgårdar.

Lekplats av skog

En lekplats av skog är utformad för att efterlikna den naturliga miljön i en skog, med träd, stenar, buskar och andra naturliga element som barn kan använda som lekredskap.

I stället för traditionella lekredskap som gungor och rutschkanor, har lekplatser av skog vanligtvis klätterställningar och repbanor som är tillverkade av trä och som passar in i den omgivande naturen. Lekplatser av skog främjar kreativitet, fantasi och fysisk aktivitet hos barnen samtidigt som de lär sig om naturen och dess olika element. En lekplats av skog är vanligtvis utformad för att vara säker för barn att använda, med mjuka ytor för att minska risken för skador. Lekplatser av skog är också oftast utformade för att vara hållbara och miljövänliga, med material som är lätta att underhålla och som inte skadar naturen.

Promenadvänligheten

Förstärk den verifierade upplevelsen av promenadvänliga bostadsområden med utvecklade stråk av fler gång- och cykelbanor. Breddade vägar, mer belysning, skyltning, minskad biltrafik och sänkt hastighet på fordon.

Utekök och eldstäder

I villakvarter, skogsområden och de utpekade viktiga naven ges plats för utekök och eldstäder som ger människor plats att mötas och umgås på. Dessa kan vara i anslutning till befintliga lekparkar som rustas upp och utvecklas, eller anläggs på helt nya platser.

Boende för livet

Kunna bo och göra det man vill nära – oavsett ung eller gammal. Norra sidan av sjön är en plats för hela livet. Ett livsstilsboende kan erbjuda en gemenskap med likasinnade, bekvämligheter och tjänster som passar en viss livsstil och erbjuder möjligheter för social interaktion. Det kan också vara en fördel för personer som vill förenkla sin livsstil, minska sitt boende och fokusera mer på sin fritid eller intressen.

Tema 4

På, i och vid vatten

1

Bad och strand

2

Isvägen

3

Strandpromenaden

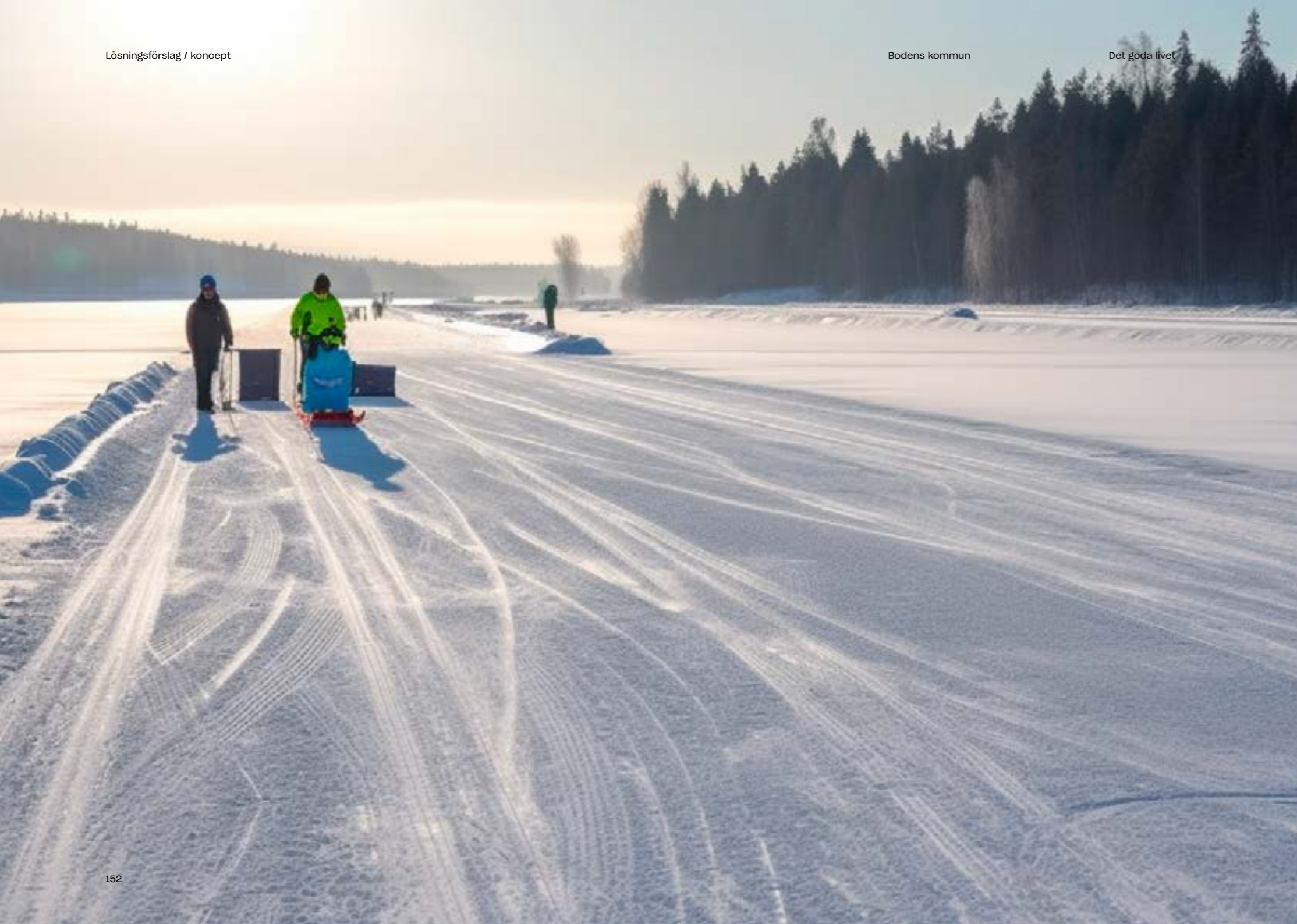
4

Träsk till träsk

Bad och strand

Runt norra sjösidan anläggs badplatser och bryggor. Det finns en konstaterad efterfrågan om att nyttja sjöns kapacitet till bad och aktivitet under sommarmånaderna. Med ett flertal utpekade noder och nav som fyller rimliga kriterier för att passa till badplats finns ett användarförankrat och väldefinierat behov som dessutom vittnar om reell användningskapacitet. Bryggor och trall i närhet till vatten kan även användas för en mängd fler olika aktiviteter och syften, som båtanläggning/parkering, fiske, utsiktsplats, rekreationsplats, vattensport och picknick, m.m.

Isvägen

Ploga upp och ge plats för isväg under vinterhalvåret. Denna tar sin start vid Ica Supermarket och sträcker sig hela vägen runt bort till viken i Norra Svartbyn och vidare runt längs med den södra sidan sjön. Ger möjlighet för såväl stadsdelens invånare som Bodensare generellt att nyttja naturmiljön under årets kallare dagar. Med ett välbeprövat koncept i grannkommunen är detta något som visar prov på att vara både efterfrågat och uppskattat.

Strandpromenaden

Gång- och cykelbanor är både otroligt uppskattade och högt efterfrågade. För att undvika problematiken med trång bebyggelse nära inpå befintlig bilväg anläggs istället en strandpromenad längs med hela norrsidans sjökant. Med start i viken vid Ica supermarket sträcker sig strandpromenaden hela vägen till "Olssons backe" nedanför Svartbygården i Norra Svartbyn. Genom att nyttja H2GS överblivna sten/jordmassor skapas en naturlig fyllnadsmassa och lägger grund för ny väg invid sjökanten.

Träsk till träsk

Det befintliga kanalsystemet som knyter an Bodens olika vattendrag draggas, breddas och rustas upp. På så sätt kan flera olika typer av båtar färdas mellan sjöarna och boende kring Erikslund, Fagernäs och Norra Svartbyn kan ta båten till centrum.

BODENS
KOMMUN

x

Oh my